

R 455
1967/12



Caogart

Экз
№2

1967 . 12
с прилож.



ОЛДИНГИ САФДА

Хотин-қизларимиз ҳамма ерда—саноат корхоналарида ҳам, пахта далаларида ҳам эркалар билан бирга меҳнат қилиб коммунизм қурилишига муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Улар барчага ўрнак, коммунистик меҳнат зарбдорлари. Сиз бу саҳифада республикамиз саноат корхоналарида олдинги сафда бораётган уч аёлни кўриб турибсиз.

Юқоридаги суратда: Наманган шоҳи тўқиш фабрикасининг ёш тўқувчиси комсомол аъзоси **Марям Маҳмудова** «Юбилей» хон атласини тўқимоқда.

Ўртадаги суратда: жаҳонда энг йирик Амударё—Зарафшон сув қузури қурилишида электр пайвандчи бўлиб ишлаётган **Любовь Раенко** иш устида.

Қуйидаги суратда: Тошкент химия-фармацевтика заводининг ходими **С. Б. Левнева** дориларни ампулага солиш олдида сифатини текшириб кўрмоқда.

И. Душкин, Е. Корниенко ва С. Кузнецов фотолари (ЎзТАГ фотохроникаси).



R 455

Бутун дунё пролетарлари, бирлашгани!



Саодат

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК
ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ
КОМИТЕТИНИНГ ЖУРНАЛИ

Декабрь № 12 (207) 1967

ХОТИН-ҚИЗЛАРИНИНГ ОИДА БИР ЧИҚАДИГАН
ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ, АДАБИЙ-БАДӢИЙ ЖУРНАЛИ

Эн.
№ 2

ГБ УЗССР

Ж

МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ СССР

ТЕЛЕГРАММА

Адрес: ЎЗБЕКИСТОН ХОТИН-ҚИЗЛАРИНИНГ
IV СЪЕЗДИ ДЕЛЕГАТЛАРИГА!

ПРИЕМ: № 83

ПЕРЕДАЧА: ГО Ч. М.

№ связи:

Передача: № 1

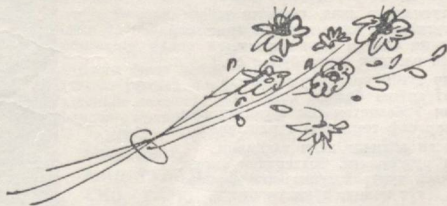
Из: с/а

Служб. отметка:

Азиз опа-сингиллар!

Кечагина улуг байрам-саодатли совет тақдиримизнинг 60 йиллигини зўр тантана билан шарафладик. Мана, бугун яна байрам, Ўзбекистон хотинқизлари ўзларининг IV съездларига тўпланганлар. Биз, республика хотин-қизларининг ана шу катта анжумани қатнашчилари-Сизларни, Сизлар орқали республикамизнинг барча хотин-қизларини қизгин қўтлаймиз. Улкан довоиларни ошиб ўтиб келаятган Совет Ўзбекистонининг жасоратли хотин-қизлари съезд белгилаб берган вазифаларни муваффақият билан бажаришларига ишонамиз.

„САОДАТ“

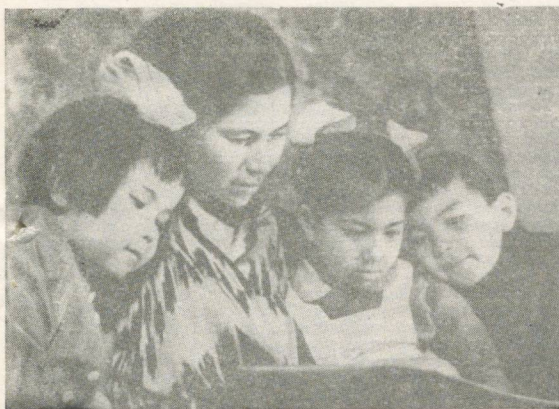


ТАШАККУРНОМА

(Ленин партиясига ёзилган мактубдан)

Бугун ярим аср — ниқилоб ёши,
Ярим асрдирки, иқбол кўёши
Нур сочиб, элларни этди бахтиёр.
Ярим аср — янги замоннинг боши.
Москва, Партия Марказкомимиз!
Улуғ айём, улуғ шодлик кунимиз,
Шарқий таъзим билан сийнамизда қўл,
Қабул эт ассалом алайкумимиз!
Айтишга арзирли ютуқлар қатор,
Сўзлаймиз кўнгилда тошиб ифтихор,
Зафарлар рубойи баёнига ҳам —
Сўзлар, қофиялар, шашмақомлар тор.
Куйла, эй, Синолар туққан она юрт,
Шарқда қуёш бўлиб балққан она юрт,
Халқлар дўстлигини байроқдай баланд —
Кўтариб, дилга ўт ёққан она юрт.
Бахтлар водийсида етилган ўлка,
Дўстлар даврасида елкама-елка,
Довонлар ошгану дарёдай тошган,
Манглайига иқбол битилган ўлка.
Кел, шараф йўллайлик бахт диёрига,
У буюк, бахтимиз сабақкориға!
У дорул муаллим, у Ленин даҳо,
Саховат пешанинг эътиборига!
Эллик йил — меҳрингга тўйиб яшаймиз!
Эллик йил — севилиб, суюб яшаймиз!
Бағринг, ҳимоянгда омон, фаровон,
Сенга битмас меҳр қўйиб яшаймиз!
Бу ўзбек тупроғи кўп қадим тупроқ,
Ҳар метин қатлами ҳасрату фироқ.
Ўфқда қадалган нашта йўллари,
Не босқин, жангларга гувоҳдир, гувоҳ.
Бу тупроқ зулмдан тўзмаган тупроқ,
Эртадан умидин узмаган тупроқ.
Қон кечи, тер тўкиб бахту эркини
Ўфқлар тонгидан кўзлаган тупроқ.
Маёқдай порлади Ўн еттинчи йил,
Курашга чорлади Ўн еттинчи йил.
Зафар жабдуғини ортиб елкага,
Дадил илғорлади Ўн еттинчи йил.
Ўша тонг ниқилоб машъалини ёқди,
Ўша тонг Россия денгиздай қалқди.
Қутлуғ қон тўкилди жанговар йўлда,
Халқларнинг бошида бахт нури балқди.
Тўплар гўмбирлади Туркистонда ҳам,
Юз очмоқда эди янги бир олам.
Ниқилоб забтига олди тарихни,
Башар янги давр сари қўярди қадам.
Ленин ҳузуридан бўлиб мадақкор
Куйбишев, Фрунзлар келиши қатор.
Улар олиб келди бағрида офтоб,
Эрк учун курашда бўлдиқ шиддаткор.
Ҳали жабҳаларда ловушлар олов,
Бизни янчмоқ бўлди ҳар тарафдан ёв.
Аммо тиз чўкмади эркесвар бу юрт,
Баланд кўтарилди қирмизи ялов.
Сен туғилдинг азиз, сеvimли диёр,
Сен туғилдинг олам қутлади минг бор.
Бошингни силади улуғ партия,
Абадий озодлик сенга бўлди ёр.
Севинч туғён урди ичу-тошингда
Саодат қўёши балқди бошингда.
Шонли Ўзбекистон сен туғилган кун,
Дўстлар саф тортнишиб турди қошингда.
Сўзласак аёлнинг аянч тақдирин,
Заҳил руҳсорлиги, бахтсизлик сирин,
Қудуқдек чуқурга тушмоғинг даркор,
Нақлга кўз қонинг тўкилур бутун.
Қора сочи каби тақдири қаро,
Йўли тор нақ қаро қошлари аро.





Орзуси кўзидай мунг тўла эди,
Ўмри баҳор кўрмай тунд, мотамсара.

Ленин бўлди уни зулматдан олган,
Сенсан уни ойдин кенг йўлга солган,
Эй муқаддас ларза — Улуғ Октябрь,
Инсонга муносиб давр ато қилган!

Аёл ҳам, Ватан ҳам — буюк онадир,
Бағри эзгуликдан бир нишонадир.
Меҳридан мавж олар келажак наҳри,
Идрокки, меҳнати зўр, мардонадир.

Шуҳрати, атласи оламга машҳур,
Оқ олтин пахтаси дурдан аёло нур,
Илму урфон ичра ўзи бир зие,
Санъати сеҳрига жаҳон лол қолур.

Шундай бизнинг шарқда тақдир, саодат,
Эр-аёл жуфт қўлдай кўмакдош, қувват.
Эй муқаддас айём — Улуғ Октябрь,
Инсонга муносиб энг буюк давлат!

Гўзал боғларингда ўйин, қулги, соз,
Сувларингда ишва, гулларингда ноз,
Толенинги мақтаб, мадҳингни қуйлаб,
Шоирлар шеър айтар жўшқин, дилнавоз.

Қаддини ростладин ботир халқимиз,
Ижодда, ҳунарда моҳир халқимиз,
Ўзини кўрсатди меҳнатда, жангда,
Буюк парвозларга қодир халқимиз.

Кашфиёт эгаси деҳқон фарзанди
Академияга аъзо — сайланди.
Халқимиз бахти деб, ўзини бағишлаб,
Партия ишга жон фидо, танти.

Лениннинг байроғини кўтардик баланд,
Қалба қалб, юртга юрт абадий пайванд.
Беш йилликлар даврини шуури ўзга,
Бу йиллар салмоғи асрлар монанд!

Кўп миллат, кўп миллион бу днёр аҳли
Меҳнат жабҳасида барчаси бахтли.
Ўзбекининг тоғлардай мағрур кўсида
Лениннинг муборақ ордени балқиди!

Сен сабаб, биз машҳур бўлдик жаҳонда,
Ишчи дастгоҳида, пахта майдонда,
Ҳар ким ўз ўрнида жасоратлидир,
Ватан меҳри жондай азиз бу жонда!

Бардош бериб оғир кураш ва жангга
Этдик Социализм номли чаманга.
Тенгсиз садоқату матонат билан
Меҳримиз бахш этдик улуғ Ватанга!

Еру фазоларда бўлиб музаффар,
Юксалиб борарди Ватан сарбасар.
Унинг шод бағрига, тинч меҳнатига
Фашизм ёғдирди ногоҳ ўт, заҳар.

Озод сарҳад узра чақмоқ чақарди,
Шаҳру қишлоқни ёв ўтда ёқарди.
Ғазабдан айланди залворли муштга
Яхлит бир онла — совет халқлари.

Шу метин сафларда нафратга тўлиб,
Ҳам оддий жангчи, ҳам саркарда бўлиб,
Ўзбегим, ўзлгини кўрсатдинг сен ҳам,
Зарбадан ганимлар тутдай тўкилиб.

Ҳаёт-мамот жанги: Руснинг осмони,
Белорус ўрмони, украин дони
Сенинг ўз бойлигинг, шарафинг эди,
Қароргоҳинг бўлди кураш майдони.

Сен бизга бахш этган чексиз нур — мангу,
Бахтимиз уфқида порлаб тур мангу!
Биз сенинг измингда ёниқ қалб билан,
Зафардан зафарга бошлаб юр мангу!

УЙҒУН, СОБИР АБДУЛЛА, ЗУЛФИЯ,
МИРТЕМИР, МАМАРАСУЛ БОБОВЕВ, ҲА-
МИД ҒУЛОМ, ТУРОБ ТўЛА, МИРМУҲ-
СИН, РАМЗ БОБОЖОН, ШУҲРАТ, ЖУ-
МАНИЕЗ ЖАБОРОВ, ЮСУФ ШОМАН
СУР.

ҲАММАСИ

ИНСОН

УЧУН

— Халқ фаровон яшаши керак. Бугун кечагидан, эртага бугунгидан яшиш кун кечирши керак. Халқ турмуш маданиятини ошириш масаласи Совет ҳокимияти барпо этилган биринчи кундан бошлаб коммунистик партия ва ҳукуматимиз томонидан кун тартибининг биринчи бобида қўйилди. Эллик йилдирки, бу масалага алоҳида эътибор бериб келинади.

Еттинчи қақирққ Ўзбекистон ССР Олий Совети иккинчи сессияси кун тартибиде турган масала ҳам шу эди.

Депутатлар «Ўзбекистон ССР халқ ҳўжалигини ривожантиришининг 1968 йилде давлат плани ва халқ ҳўжалигини ривожантиришининг 1969 ва 1970 йилларга мўлжалланган планлари тўғрисида» Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари, республика Госпланининг раиси депутат С. Зибдуллаевнинг докладини мамнуният билан тингладилар.

Докладчи, халқ ҳўжалигининг барча тармоқлари қаторида пахтачиликни ривожантириш масаласига кенг тўхталиб ўтди. У, «Ташисельмаш» заводи 1968 йилдан бошлаб тўрт қаторли, янада унмўдор пахта териш машиналарини ишлаб чиқара бошлашини, «Ўзбексельмаш» заводи пахта подборщиклари чишлаб чиқаришини анча кўпайтиражасини айтганда, залда гулдурос қарсаклар янгради.

Чунки буларнинг ҳаммаси 1970 йилга мўлжалланган пахта планини—4 миллион 180 миң тонна пахтанинг 42 процентини машинада териш имкониятини беради. Беш йиллик охирига бориб пахтанинг 2,5 миллион тоннасини, яъни 60 процентини машинада териш мўлжалланган.

Миҳбиримиз сессия иштирокчилари билан учрашди ва улардан, Ўзбекистон ССР Олий Совети сессиясидан олган таассуротларини журналхонлар билан ўртоқлашини илтимос қилди. Қўйида депутатларга сўз берамиз.



Сессия, социалистик ишлаб чиқариш ва халқ ҳўжалиги ресурслари ўсиб борган сайин халқ моддий фаровонлиги ва маданиятини оширишга қаратилган чоралар миқёси кенгайишини яна бир бор равшан кўрсатиб берди.

Масалан, болалар боғчалари кейинги икки йил ичиде, 1967 йилга нисбатан 16 мингдан ортиқ болани ўз қучоғига олади. Ешларга умумий мажбурий ўрта маълумот бериш 1970 йилгача амалга ошириб бўлинади. Халқ ҳақидаги бундай юксак ғамхўрлик, фақат социалистик жамияттагина хос.



Фароғат ХУЖАЕВА

Самарқанд «Хўжум» фабрикаси мастери

Сессияда нотиқлар сўзларини тингларканман, қалбим фахр ҳиссила тўлди. Қишлоқлар жамоли янада кўркемлашини ҳақида ҳикоя қилгучи рақамлар кўп айтилди. Масалан, қолхозлар шу беш йилликда ўз ҳўжалиklarини ривожантиришга 1,7 миллиард сўм сарфлаши кўзда тутилади. Шундан 510 миллион сўми ишлаб чиқариш ва маданий-маиший объектлар қурилишга сарфланса, 324 миллион сўми техника сотиб олишга сарфланади.

Бу рақамлар қишлоқда бўладиган катта ўзгаришлардан далолат беради. Беш йиллик охирига бориб шаҳарларда ва шаҳар тинидаги посёлкаларда 85 процентгача хонадон, қишлоқ жойларида эса жами уй-жойнинг 60 процентига қадар газлаштирилишини кўз олдимизга келтирсак, кўнглимизга шодлик тўлади.

У. ИМОНБОВА,

Андижон область, Янгиқўрғон районидеги
«Победа» қолхозини аъзоси.



Маиший хизмат кўрсатиш соҳасида хизмат қилганим учун, табиий, кейинги уч йил ичиде бизнинг соҳада қандай ўзгариш юз бериши ҳақидагина сўзлай қоламан.

Тошкент, Андижон, Бухорода нон заводи, Самарқандда макарон фабрикаси, Ўртаовул ва Қаршида гўшт комбинатлари, Наманган, Нукус, Бухоро, Мўйноқ, Хўжайли, Гулистон шаҳарларида эса сўт заводлари қурилади.

Кейинги уч йил ичиде аҳолига маиший хизмат кўрсатишини янада ривож топтириш мўлжалланади. 1970 йилга бориб аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ҳажми 203,6 миллион сўмгача етади.

Бу демак, 1969—1970 йилларда 167 маиший хизмат кўрсатиш комбинатлари, кийим-кечак тикадиган 25 ателье, уй-рўзгор техникасини ремонт қиладиган 24 ателье, рўзгор буюмларини прокатта берадиган 20 ателье ва қишлоқ жойларида яна 500 дан ортиқ устакхона барпо этилади, демакдир.

Бу вазифаларини бажариш ва ҳаётга татбиқ қилиш эса ўзимизга боғлиқ, бизнинг меҳнатимизга боғлиқ.

Лола ҒОФУРОВА,

Жиззах маиший хизмат кўрсатиш комбинати ишчиси.





Сайёра Султонова

ОДАМЛАРГА ТАЯНАДИ

Сайёра ёшлигиданоқ инженер бўлишни ҳавас қиларди. Бу ҳавас уни Тошкент тўқимачилик институтига етаклади. Бу ерда у ўқиди, ўрганди, бахтини ҳам топди. Сайёрадек камтар, ақлли қиз курсдоши Қурбонга жуда ёқарди. Институтни тугатишгач икки инженернинг тўйи ширингина ўтди. Сайёра йўлланма билан «Қизил тонг» тикувчилик фабрикасига, Қурбон эса Тўқимачилик комбинатига келди.

Инженер қизнинг меҳнатсеварлиги, ўз устида тинмай ишлаши, энг муҳими атрофдагиларга меҳрибонлиги ишчиларга ёқиб қолди. Қизнинг доғруғи фабрикага таралди. Уни қисқа вақт ичидаёқ мастерликдан цех бошлиғи лавозимига кўтаришди. Бу вазифа кўп меҳнат ва матонат талаб қилишини Сайёранинг ўзи ҳам яхши биларди. Шунинг учун ҳам у тинмай ишлади, одамлар қалбига кириб борди. Ишчилар билан бошлиқ сифатида эмас,

дўст, ўртоқ каби суҳбатлашар, маслаҳатлашар, ўрганар ва ўргатар эди.

Орадан бир йил ўтмай Сайёра-хон Султоновани катта ишонч билан фабрика директорлигига кўтаришди. Еш бўлса ҳам у катта бир коллективга бош бўлди.

Ҳа, ўттиз ёшдаги аёлнинг уч минг кишилик катта коллективга раҳбар бўлишининг ўзи катта гап...

Мана ўшанга икки йил бўлди. Одамларнинг ишончи буюк куч. Бу кучни ҳеч нарса енга олмайди. Сайёра одамларга ишонади, суянади. Улар ҳам ишончини оқлашди. Икки йил ичида фабрика ҳам, Сайёра ҳам ўсди. Цехлар йириклашди, эски машиналар ўрнини замонавий техника эгалла-

ди, филиаллар ҳам пальто тикишга мослаштирилди. Фабрика йирик фирмага айланди. Бу ишларнинг ҳар бирида Сайёранинг ақли, билими, қўли сезилиб турарди.

— Янги техника воситаларини жорий қилиш натижасида фирмамизда маҳсулот ишлаб чиқариш анча ортди, сифати яхшиланди,— дейди директор.— Яқинда буг қолипи аппарати олди. Аппарат ҳозир ҳамма цехда бор. Аппарат пальтони ўзи дазмолга тайёрлайди, ўзи дазмоллайди. Демак пальтонинг ташқи кўриниши ҳам яхшиланапти, ишчи кучи ҳам тежалди...

Директор билан суҳбатлашганингиз сари фабрикада юз берган катта ўзгаришлар кўз ўнгингизда гавдаланади. Октябрь революциясидан олдинги шахсий устaxonанинг катта фабрикага, эндиликда эса улкан фирмага айланганини кўрасиз.

Директор ҳикоя қилади:

— Фирмамизда тўққизта цех бор, саккизтасига хотин-қизлар раҳбарлик қилишади. Планны ҳамма вақт ошириб бажаришадди, сифатда ҳам улар илгор. Коммунист Мунаввар Акромова раҳбарлик қиладиган тўққизинчи цех айниқса пешқадам. Ўн ойлик планны муддатидан олдин бажариб, фирмада биринчилиكنи олишди. Мунаввар опа ўн етти йилдан бери шу ерда ишлайди.

Мунаввархон Акромова бошлиқ тўққизинчи цехга кириб борамиз. Қатор-қатор ўтирган қиз-жуvonлар қўллари қўлларига тегмай иш тикишяпти. Биров чок тикади, биров енг. Яна битталари ёқа ўтказишяпти. Ҳаммадан чаққонроқ ишлашга ҳаракат қилаётган аёл—тикувчи Нишонбиби Назарова. У ойлик топшириқни 120—130 процент қилиб бажаришяпти. Унинг ёнгинасида Манзура Ғуломова машинани гулдира-тиб ёқа ўтказяпти. Булар коммунистик меҳнат зарбдорлари.

Ишлаб чиқариш планларини бажаришда Мунаввар Акромова цехи билан баҳс-лашяётган 4-цех ишчилари билан ҳам танишдик. Коммунист Мария Григорьевна Федосеева раҳбар уларга. Меҳрибон, талабчан аёл, деб мадҳ этди директор, ўртоқ Федосеевани.

— Улар ҳар ойда мукофот олиб ишлашади. Бу ерда И. Бакирова, М. Рўзиева каби ўнлаб чеварлар бор.

Сўнг директор яна бир гуруҳ илгор хотин-қизлар билан таништирди. Улар «Меҳнат Қизил Байроқ» орденли Онахон Саид-каримова, Лобар Суннатиллаева, Жаҳон Абдусатторова, Ҳамида Ниязова ва цех бошлиқлари В. К. Қалашникова, А. А. Жадова, Л. А. Авакян каби меҳнатда намуна кўрсатаётган аёллар...

«Қизил тонг» фирмаси ишчилари юбилей йилида 6 миллион 329 мингта пальто тикиб беришга аҳд қилишиб, пландан ташқари эса 11 минг пальто тикиш мажбуриятини олишди.

— Албатта бажарамиз, дейди, Сайёрахон Султонова.— Коллективимиз ишчан ва аҳил!

Ана шу ишчан ва аҳил коллектив ўз директорлари коммунист Сайёра Ўмаровна Султоновани республика хотин-қизлари IV съездига делегат қилиб юбордилар.

Клара ШУКУРОВА.



И Ш О Н Ч

Унинг ҳузурига яна бир нуроний қария кириб келди. Амина опа унга пешвоз туриб, ўтиришга жой кўрсатди.

— Келинг, бувижон, хизмат, — мурожаат қилди Амина опа.

— Қизим, пенсияга чиққангидан кейин ҳам тўрт йил ишладим. Куч-қувватим бор эди-да, ўргилай. Пенсиямни оширармисизлар деб эшитгандим. Шу ростми, деб келувдим...

— Рост, бувижон. Пенсиянгиз албатта кўпайтирилади. Уч кун-

дан кейин ўзимиз хабар қиламиз. Сиз бемалол дам олаверинг...

Амина Мирмуҳамедова қариянинг тегишли ҳужжатларини олгач, самимийлик билан кузатиб қолди. Уша куни тушгача ҳузурига келган кишиларни қабул қилиб, тушдан кейин уларнинг илтимос ва таклифларини расмийлаштиришга киришди.

Ҳа, Амина опа сира тиниб-тинчмайдиған, ҳаммаша кишилар ташвишини енгиллаштиришга ҳаракат қиладиган аёл... У ўқи-

тувчилик қилган, ундан кейин бир неча йил район ва шаҳар партия комитетларида ишлаган вақтида ҳам эл-юрт ишига чинакам содиқлигини намойиш этди.

Коммунист Аминахон Мирмуҳамедова мана бир неча йилдирки, Самарқанд область социал таъминот бўлимининг мудир. Эл-юртнинг катта ишончини оқлаб келмоқда. У, қариллик пенсиясини олувчилар ва кўп болали оналарнинг социал таъминотдан ўз вақтида ва тўла-тукис



Дам олиш кунлари, айниқса, байрам арафалари шунақа бўлади. Солижон ака билан Турсуной опанинг бағрилари тўлиб, хонадонларига тўй файзи қиради. Уғил-қизлари, келин, куёв, набиралари келишади уларни кўргани.

Турсуной опанинг қувонса арзигудек бахти бор. У — беш ўғил, беш қизнинг қахрамон онаси. Ун бир набиранинг бувижони.

Қахрамон опа. Бу эъзозли ном-

ни Турсуной Мажидовага партия ва ҳукуматимиз оналик шухрати-ни улуглаб берган.

Турсуной опа фарзандларининг кўпи аллақачон мустақил ҳаёт йўлига чиқиб олган, олий маълумотли, турли касб мутахассисларидирлар. Турсуной опанинг бош фарзанди Эркинжон Худойбердиев Андижон область, Норин районидаги 57-мактабда директор. Москвада ўқиб келган қизи Раънохон Душанба шаҳрида болалар боғчаси мудир бўлиб хизмат қилади. Тошкент шаҳар Киров район комсомол комитетининг коллективи Вилоятхонни жауда ҳурмат қилишади. Чунки, Вилоятхон Худойбердиева комсомол комитетининг чаққон ва ишчан ходимларидан.

Йқинда биз Турсуной опани «1-квартиром» маҳалласининг катта бир йиғилишида учратдик. У минбардан туриб йиғилганларга оила тотувлиги, бола тарбиялашдаги ўз тажрибаларидан сўзларди. Ҳа, маҳалла аҳли тинч, бир-бири билан тотув яшаса — бу Турсуной опанинг тинчи. Ахир Турсуной Мажидова шу маҳалла хотин-қизларининг онахони эмасми?

Бугун Сиз қахрамон опа, «1-квартиром» маҳалла хотин-қизлари советининг раиси, коммунист Тур-

Д Е Л Е Г А

суной Мажидовани республика хотин-қизларининг IV съезди делегатлари орасида кўриб турибсиз. Кўз ўнгингиздаги суратга қаранг (чапдан ўнгга биринчи) Турсуной опа ҳамма вақт шунақа табассумли боқади кишига.

●

Турсуной опанинг ёғинасида ўтирган қулча юзди аёлининг исми — Чўлпоной. Фамилияси Каримова. У Тошкентдаги чинни заводида ишлайди.

Чўлпонойнинг заводга ишга келганига 14 йил бўлди. Бу давр ичидан у оддий ишчида мастерлик даражасига кўтарилди. Ҳозир Чўлпоной, ўзи неча йиллар мастерлик қилган қолип цехининг бошлиғи.

Қолип цехини заводнинг асоси, дейишади ишчилар. Бу бежиз эмас, албатта. Заводдан чиқаётган минг-минглаб чинни косалар, нақшин пиёлалар, лаганлар ўз андасини дастлаб шу цехдан — Чўлпоной Каримова бошлиқ бўлган қолип цехидан олади.

Қутлаймиз!



Ҳамма ишга қодир, ярим асрлик совет тақдири юксакка кўтарган инсондир бизнинг аёллар. Бу кун улар ўз съездларига тўланадилар.

Қўлга киритган муваффақиятларидан ҳисоб бериб, келажак режаларини туздилар.

Хотин-қизларнинг IV съездидек катта анжуманга областимизнинг оқила, ишбилармон аёлларидан бир гуруҳи қатнашгани билан фахрланамиз. Уларнинг бири қаҳрамон пахтакор, бири қурувчи, бири врач, яна бири колхоз раисаси. Областида йигирма бир аёл СССР ва Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлари, олти нафар аёл қишлоқ ва посёлка Советларининг раиси, саккиз аёл шаҳар ва район партия комитетининг секретарлари ва яна шунча аёл колхоз раисаларидир. Хайрихон Эрашева, Мунаввар

Қодирова, Хосият Усмонова, Майрамхон Йўлдошева, Тошхон Тожиқосимова каби ишнинг қўзғи билган оқила колхоз раҳбарлари билан, уларнинг минглаб зукко дугоналари билан фахрланамиз. Андижон областининг шухратига шухрат қўшаётган, коммунизм қўришда актив қатнашаётган опа-сингиларимизни катта анжуман иш бошлагани билан қутлаймиз, ҳаётлари оила бахти билан тўлиқ, меҳнат келтирадиган қувончла равшан бўлишини тилаймиз.

А. ҲАЙДАРОВ,

Андижон область партия комитетининг биринчи секретари

манфаатдор бўлишлари учун жон куйдиради.

— Областида 98 минг нафар кўп болали она бор, улардан 700 нафар аёл «Қаҳрамон она». Кўп болали ва ёлғиз оналарга тўланаётган йиллик нафақа ўн бир миллиондан ошяпти — дейди Амина опа.

Уртоқ Мирмуҳамедова областдаги корхоналар ва колхоз-совхозларга тез-ез чиқиб туради. Нафақа олувчиларнинг таклиф ва мулоҳазаларига қулоқ сола-

ди. Таъминот соҳасидаги янги қонун ва тартибларни уларга тушунтиради. Амина опанинг айтишича колхозчиларга пенсия тўлаш жорий қилингандан кейин областдан қирқ тўққиз минг колхозчи аёлга пенсия белгиланди.

Амина Мирмуҳамедова область Советининг депутати, область хотин-қизлар Советининг аъзоси сифатида ҳам кўпчиликка наф келтирадиган ишларни амалга оширмоқда. Партия ва ҳукуматимиз бу меҳнатсевар

аёлни орден, медаллар ва фахрий ёрлиқлар билан мукофотлаган.

Республика хотин-қизларининг IV съезди делегатлари сафида Амина Мирмуҳамедова ҳам бор экан, у область хотин-қизларининг катта ишончига сазовор бўлганидан далолатдир.

Ҳ. ҲАСАНОВА,

«Саодат» журналининг Самарқанд областидаги вакилалар бўлими бошлиғи.

ЛАРИМИЗ

— Бу йил заводимиз коллективи саккиз миллион етти юз ўн беш минг дона чини буюмлари ишлаб чиқариш мажбуриятини олган экан, цехимиз коллектини бу улкан меҳнатга муносиб меҳнат қилаяпти, — дейди Чўлноной.

Ҳа, цехнинг икки юзу ўн тўрт қилинчи йигит-қизлари ой сайин планларини 103—104 процент қилиб бажараётганлари бунга далил бўла олади.

Суратдаги съезд делегатлари орасида ўтган Зебинисо Тешабоева бўлса, Тошкент иллкашлик фабрикасининг ишчиси.

Қатор қозонлардаги қайноқ сув юзюда «рақсага тушаётган» тўп-тўп оқ пилалар борган сари кичраётган, нафислашиб бораётган. Бу ҳолатни хушёрлик билан кузатиб турган Зебинисо тўлган ипак калаваларини алмаштиради, яна тўлади, яна, яна... бир еменада тўрт

ярим килограмм ипак тайёрлайди. У бу кунига 70 метр атлас демакдир. Балки, эгинигиздаги атлас кўйлагингиз ҳам Зебинисо ёки унинг ҳамкасб дугоналари тайёрлаган ипаклардан тўкилгандир. Ўйингиз тўрида, кроватингиз тепасида ипаклари йлғай товланиб турган сўзанангиз чиройида ҳам Зебинисонинг ҳиссаси бордир.

Ҳа, Зебинисо Тешабоевадек ипакчи қизларимиз, уларнинг баракали меҳнатлари билан фаровон турмушимизга нафосат, гўзаллик ҳада этишяпти.

Даврадагиларни ўзининг ширин-ширин гапларига маҳлиё қилиб ўтирган Муҳаббатхонни (чапдан ўнгга тўртинчи) «Шарк» фирмасининг юлдузи, дейишди. Бу бежиз эмас, албатта. Муҳаббатхон фирмага ўн олти йилдан бери ишлайди. У дастлаб бу даргоҳга шоғирд бўлиб ишга келган бўлса, эндиликда катта бир цехнинг мастери. 260

ишчи Муҳаббатхон Қўшоқовадан сабоқ олб ишлайди.

Муҳаббатхон мастерлик қилаётган цех коллективи ойна бир минг етти юз буфет ишлаб чиқаради.

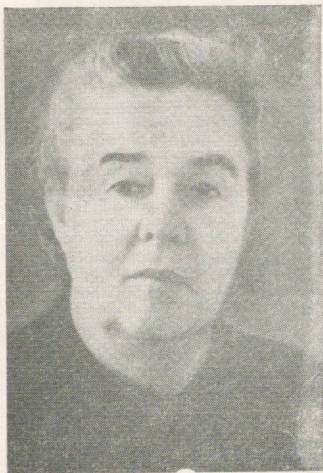
— Цехимиз коллективи ишлаб чиқарган маҳсулотларнинг сифатли бўлишида, — деб ҳикоя қилади мастери, — Шарофатхон Қосимова, Муборакхон Расулмуҳаммедова, Галя Сорокина каби илғор пардозловчи қизларимизнинг ҳиссаси катта.

Ҳа, хотин-қизлар ҳамма вақт, ҳар қарерда табиатга гўзаллик ато қиладилар.

Муҳаббатхонни кўпчилик ҳурмати сазовор қилган фазилатларидан яна бири, ун ит одамларга меҳрибонлиги, жонкуярлигиндир. Мастернинг бундай фазилатларини ҳисобга олган фирманинг 400 га яқин ишчи-аёллари уни ўз советларига раис қилиб сайлашган. Республика хотин-қизларининг бу катта анжуманига ҳам Муҳаббатхон Қўшоқовани вакила қилиб шу ишчи хотин-қизлар юборинган.

Ҳа, хотин-қизларнинг бу катта анжуманига сайланган юзлаб, ҳар ишда илғор делегатларимиз ҳаёти ҳам ана шу тўрт дугонаимизнинг ҳаётидек сермазмун.

ЭНГ ЁРҚИН ХОТИРА



1917 йилнинг баҳори. Кеч соат ўнлар чамаси. Ёмғир савалаб турибди. Финляндия вокзали одамга лиқ тўла. Ҳамма шодлик ва ҳаяжон билан поезд келишини кутаяпти. Мария ҳам шу ерда. Назарида ҳар бир дақиқа имил-

лаб ўтаяпти. Ниҳоят паровоз чинқирди. Юраклар ларзага келди. Ана, платформа бўйлаб қатор-қатор вагонлар ўтаяпти. Бир-икки, уч... Қанчалигини Мария эслолмайди. У бир вагонга тикилиб қолди. Бир қўлига шапкасини ушлаб, бир қўлини одамларга силкиб келаётган Владимир Ильични кўрди. Ҳамма шу вагон томон талпинди. Владимир Ильич халойиқ билан бирга вокзал майдонига чиқди. Нутқ сўзлади...

Мана ўшандан бери 50 йиллик умр ўтибди. Лекин ўша кунни бровеникда туриб Лениннинг «Яшасин социалистик революция!» деб хитоб қилгани ҳали-ҳали Мария Федоровнанинг қулоғи остида жараңлайди.

Мария Федоровна яна бир тарихий учрашувни хотирлайди... 1917 йилнинг кеч кузи. 18 ёшли Мария Петрограддаги заводларнинг бирида ишчи эди. Завод қизил гвардиячилари отрядининг

аъзоси сифатида уни Виборг райони қизил гвардиячи отряди билан бирга Смольнийга, навбатчиликка юборишди.

Революция штаби — Смольнийда ҳаёт қайнарди. Коридордан ўтаётган кишиларнинг кети узилмайди. Ниҳоят ярим тунда шовқин-сурон бир оз тингандай бўлди. Мария курсида ўтириб мизғиб кетибди. Кимдир елкасига аста қўлини қўйганидан сергак тортди. Қаршисида Владимир Ильич жилмайиб турарди. Мария оёққа турди. Ниҳоятда хи-жолатда эди. Аммо Владимир Ильич бошқа навбатчи қўйишни буюрдида, Марияни хонага таклиф қилди. Бу хонада Владимир Ильич Надежда Константиновна Крупская билан яшар эди. Ильич Марияни курсига ўтқазиб ўзи қаршисига ўтирди. Сўнг шу қадар оҳисталик ва меҳрибонлик билан суҳбат бошладики, Мариянинг дилидаги хижолат бир зумда йўқолиб кетди.

Қутлаймиз!

Биз совет кишилари, ўз ҳокимиятимизнинг эдлик йиллигини яншонладик. Доҳиймиз Ленин асос солган партия ва ҳукуматиимиз, она-Ватанимиз йилдан-йилга равиқ топмоқда. Бу давр ичида совет халқларининг маданияти ҳам беқиёс ўсди. Бироқ биз маданиятиимизни бундан ҳам юқорироқ чўққиларга кўтаришни, ҳаётиимизни бундан ҳам мазмунлироқ ва фаровон қилишни истаймиз.

Ўзбекистонда аёллар — жуда катта куч. У меҳрибон она, саранжом уй бекасинга эмас, коммунизм қурувчиларининг биринчи сафида бораётган толмас меҳнаткаш ҳам. IV съезд минбаридан туриб, у ўзининг салмоқли фикрларини ўртага ташлайди, сўнг ўз меҳнат постига қайтиб, съезд белгилаб берган вазифаларини амалга оширишга киришади.

Ўзбекистон хотин-қизларининг IV съезди — Коммунистик партияимиз томонидан ўзбек меҳнаткаш аёллари олдида қўйган буюк режаларини амалга оширишда янги қадам бўлади. Мен республиканинг барча хотин-қизларига бу вазифаларини амалга оширишда муваффақиятлар тилайман.

Т. ЛЮДВИНСКАЯ,
1903 йилдан КПСС аъзоси
Москва шахри.

ДЎСТЛАРИМИЗ

ТАБРИГИ

Қутлаймиз!

Ўзбек санъати ҳозирда беқиёс гуллаб-яшнаган пайти. У чин маънода халқ санъатига айланган. Жуда кўп ўзбек раққосалари, опера ва драма театри намоиядлари санъати иттифоқимиздагина эмас, ҳатто чет элларда ҳам машҳур.

Ҳамза номидаги ўзбек академик драма театри коллективи МХАТ сахнасида неча бор олқишга сазовор бўлган. Сора Эшонтураева, Муқаррама Турғунбоева, Лутфихошим Саримсоқова, Ҳалима Носирова, Галия Измайловаларнинг фусункор маҳорати москваликларни аллақачон ўзига мафтун этган. Албатта, санъат аҳдларидан ҳам съездда вакиллар бор. Уларга энг яхши қўловларини йўллайман.

Алла ТАРАСОВА,
СССР халқ артисти.
Москва шахри.

— Ўқиганмисан?
— Учинчини битирганман,— деди Мария.

Владимир Ильичнинг юзи жиддий тус олди. У қошларини чимириб, қўлларини орқасига қўйганча у ёқдан-бу ёққа юра бошлади. Кейин Мариянинг олдига келиб тўхтади-да:

— Душманларни енгайлик. Сўнг сиз ёшлар албатта ўқишингиз керак. Ҳокимиятни қўлга оламиз. Лекин бу ҳокимиятни мустаҳкамлаш, давлатни бошқариш сизларнинг қўлингизда. Шунинг учун ҳам ўқиш керак.

— Коммунистмисан?— яна савол берди Ильич.

— Йўқ,— Мария ҳали ўзини бу шарафли номга муносиб эмас деб биларди.

— Коммунист бўлиш керак. Коммунистлар доворак, пок виждонли, партия ишига содиқ кишилар,— деди унга Владимир Ильич.

Ана шу тарихий учрашувдан кейиноқ Мария Федоровна партия сафига киришга ариза берди. 1918 йил март ойида у пар-

тия сафига қабул қилинди. Энди у Ленин айтганидек доворак ва пок виждонли инсон.

Мария гражданлар урушида қатнашиб, Ватанин душмандан ҳимоя қилишда ҳам, етим-есирларни тўплаб коммуналар тузганида ҳам ана шу фазилатини намойиш этди.

1935 йилда Мария Федоровна Егорова Ўзбекистонга келди. Мана ўттиз икки йилдири у республикаимиз халқ хўжалигини юксалтириш, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш ишига ҳисса қўшиб келмоқда.

Республикаимиз пойтахтининг кекса коммунистлари, айниқса Фрунзе район меҳнаткашлари Мария Федоровна Егоровани яхши танийдилар. У Фрунзе район партия комитетининг ташкилотчиларидан бири, район партия комитетининг дастлабки секретари.

Оғир уруш йиллари эса тўқимачилик комбинатининг кўп соғли коммунистларига бош бўлди. Эркаклар Ватанин ҳимоя қилишга кетган, ҳамма иш аёллар қў-

лига қолган, асбоб-ускуна, хом ашё етишмайдиган бир пайтда комбинатда давлат планини юз фоиз бажаришга ишчиларни даъват этди.

Мария Федоровна ҳозир кексалик пенсиясига чиққан бўлсада, район партия комитетининг жамоат ишларида актив қатнашади.

Мария Федоровнани кўпинча мактабларда, болалар орасида учратишингиз мумкин. Уни ёшлар тез-тез таклиф қилишади. У Совет ҳокимияти учун кураш йилларидаги жанговар ишлар ҳақида, революция доҳийси Владимир Ильич билан бўлган унутилмас учрашуви ҳақида ҳаяжон ва завқ билан ҳикоя қилади уларга. Кўкрагини «Қизил юлдуз», Меҳнат Қизил Байроқ орденлари ва бир қатор медаллар беэаб турган бу аёлни тантанали айёмларда кўрсангиз, унинг чеҳрасидан нур ёғилади. Ҳа, ўша тарихий, ноёб учрашув нурланиб, унинг дилини иситади.

Роза САЙФИЕВА.

Қутлаймиз!

Иил бўйи қилган меҳнатларимиз самараларига якун ясалаётган шу кунларда энг муҳим масалалар юзасидан фикр алмашиб олиш мақсадида Сиз дугоналаримиз ўз съездларингизга тўғландингиз. Ишонаманки, съездда ишлаб чиқаришда меҳнат шайхонлиги бундан ҳам тақомиллаштириш, рўзгор ишлари ва бола тарбияси соҳасида ғамхўрликни яна ҳам ошириш каби аёллар ҳаётининг муҳим томонларига катта ўрин берилади.

Бизнинг «Трехгорная мануфактура» комбинатимиз Тошкент тўқимачилик комбинати билан кўпдан бери алоқада бўлиб келади. Биз ўзбек халқи етиштиратган пахта билан ишлаймиз. Бизнинг сизлар билан ишнимиз ҳам, мақсадимиз ҳам бир. Мана шу бирлик, ўртоқликнинг меҳнат унумдорлиги учун аҳамияти жуда катта.

Мен комбинатимиздаги барча ҳамкасб дугоналарим номидан қуёшли Ўзбекистон аёлларининг бу катта анжуманлари ишига катта муваффақиятлар тилаб, самимий саломларини йўллайман.

Галина АРЦИШЕВСКАЯ,
«Трехгорная мануфактура» комбинати йиғирувчиси
Москва шаҳри.

ДУСТЛАРИМИЗ ТАБРИГИ

Қутлаймиз!

Ўзбекистон хотин-қизларининг IV съезди қатнашчилари сафида шубҳасиз, олимпиада аёллар ҳам талайгина. Бу — биз аёлларга маърифат, ижодий меҳнат соҳасида кенг йўл очиб берган Совет ҳукуматининг катта ютуқларидан биридир.

Ватанимизнинг жасур ўғил-қизлари фан ва техникани чуқур эгаллади, жаҳонда биринчи бўлиб коинот сари қадам қўйган ҳам совет кишилари бўлди. Олимларимизнинг коинот сирларини очиб, қуёш теваригидаги бошқа сайёралар сирини ўрганишда эришилган ютуқларида олимпиада аёлларимизнинг ҳам ҳиссаси бор.

Ўзбекистон хотин-қизларининг съездида қўриладиган масалалар ўзбек аёлига, у қайси соҳада хизмат қилаётганидан қатъи назар, мамлакатимиз тараққиёти, халқимиз бахт-саодати йўлидан бундан ҳам кўпроқ хизмат қилишга ёрдам беради.

Азиз дугоналаримнинг бу ажойиб анжуманига катта муваффақиятлар, барча ўзбек аёлларига сўхат-саломатлик тилайман.

Алла МАСЕВИЧ
Физика-математика фанлари доктори.
Москва шаҳри

БАХТ ҚУШИ

(Ҳикоя)

Рассом А. Кара-Константинов.



Жамшид «Кўксой»ни шундай соғиндики, эсига тушса кўз олдига ёз бўйи қармоқ билан балиқ тутган катта тўғон, бутун қишлоқ болалари йиғилиб кураш тушадиган, чиллак ва ёнғоқ ўйнайдиган кенг сойлик, сойликнинг четдаги нон оқизиб ейдиган муздай чашма келарди. У айниқса қўшчилари Санобар деган эркакшода қизни, унинг «Қоровой» деган катта қора мушугини кўп эслар, уларни эслаганда негадир Моҳира холанинг қўрда кўмилган жўхори сўталарию, муздай гўжаси кўз олдига келиб, оғзидан суви қочарди.

Жамшид «Кўксой»ни бултур ёзда акасиникига меҳмон бўлиб борганида кўрган. Акаси билан келинойиси эса у ерга узоқ йили, институтни битиришгандан кейин врач бўлиб боришган, қишлоқда уларни «қўш дохтур» деб аташар ва жуда ҳурмат қилишарди.

Кечқурунлари акаси Суръатжон қўш тиг милтигини елкасига илиб атроф боғлардан мусича, тўғондан балиқчи қўшлар отар, «Қоровой» эса ҳудди овчи итга ўхшаб уларни йиғиб келарди. Баъзан акаси билан келинойиси Тамилахон ҳам сойда бекинмачоқ уйилларига қўшилиб кетишар, сувга чиққан аёллар туржа-қатор бўлиб уларни томоша қилишар, «вой ўлмасам» деб юзларини четга буришар, лекин ёшлар уларни қийқириб қарши олишарди. Шундай пайтларда Жамшид акаси билан келинойисидан дил-дилидан фахрланар, акасининг қаққон ҳаракатлари, ундан қочган келинойисининг шамолда тўзғиган бир ўрим сочлари, оловдай ёнган чиройли юзи, кулгидан қақнаган катта қўй кўзларига завқ билан боқарди.

Кўзда Жамшид кетишдан сал олдинроқ, акаси тажриба учун деб, уч-тўртта қўён боқа бошлади. Жамшид кетишидан икки кун аввал қўёнларнинг биттаси қўшчадай-қўшчадай тўқизта қуёвча тўққанди, акаси сўнгги хатиде: «Қуёвчаларинг-ҳаллям сени эсдан чиқаргани йўқ, ҳар кун: «соғиниб қолдик, қачон келадим, деб сўрашяпти!» деб ёздию, уеиз ҳам тоқати тоқ бўлиб юрган Жамшидга ҳар бир соат бир йилдай туюла бошлади.

Нихоят, бахтиёр дам етиб келди. Ойис келинойисига майда-чунда олиб берди, Жамшид ўзи Санобарга катта қоппоқ олди. Уйдагилар бунинг ҳаммасини бир чамадончага жойлаб, уни поездга олиб чиқиб қўйишди.

Поезд станцияга келаси келди. Акаси негадир қўримай, уни қарши олгани Санобарнинг дадаси Шомурод ака чиққанди. Шомурод ака унинг қўлидан чамадонини олиб, олсироқда турган шотилик аравага бошлаб кетди.

Арава ҳам, отлар ҳам Жамшидга таниш — бу арава у қанча марта пичан ташиган, отларни тўғонда чўмилтирган. Жамшид дили илиқ бир меҳрга тўлиб, отлар-

нинг бошини силади, сўнг, аравага чиқиб қуруқ бедага чўзилди. Димоғига каakra, ялпиз ва яна аллақандай ўтларнинг сал тахир ва ҳўшбўй хиди «гуп» урдию, дили яйраб кетди.

Шомурод ака аравага чиқиб ўз жойига ўтираркан, қоронғида нимадир чўзди: «Ма, болам, чиллаки ўрик. Санобар бериб юборди...»

Жамшид бир дўппи ўрикни олиб кўкрагига босаркан: — Санобар! — деди, кўнгли эриб. — Санобар...

Арава кўзгалди. Бахмалдай тиниқ осмон оҳиаста айлалиб, битта-битта терилган йирик кўкиш юлдузлар дарёда оққандай секин оқа бошлади.

Жамшид кўзини юмдию, назарида шу заҳотиёқ кимдир сочларини секин тортқилагандай бўлди, қулоқлари остида қиз боланинг мулойим овози эшитилди:

— Тур, Жамшид, турақол энди...

У кўзларини очмоқчи бўлдию, очолмади, киприклари бир-бирига ёпишиб қолгандай оғир эди.

— Санобар, — деди у хаёлида, — Санобар...

— Турақол, — ёлворди Санобар. — Мен сенга лайлак кўрсатаман. Тўғондаги оқ теракка кўкламда лайлак уя қўйган...

Санобарнинг гапини Моҳира холанинг ўктам овози бўлди:

— Бировнинг боласига тегакўрма, ҳой Эракшода! Йўл юриб келган, ухласин. Ундан кўра ўрик қоқ, бола бечора турса — ейди!

Жамшид ўзича кулимсиради, кўзи яна илина бошладию, ёнгинасида ёмғирдай тўкилган ўрикларнинг «дувдуви»дан уйғониб кетди.

Ажабод: Жамшид аравада эмас, сўрида ётарди! Моҳира хола Санобарни Эракшода деганича бор, у бутун ҳовлига шох ёзиб ўсган кекса ўрикнинг энг учиде катта бир шох устида депсиниб турибди. Энди чиққан офтобда унинг оддийгина қизил чит қўйлаги ховатласдай говланади, ўзимам прожектор шуъласида баланд гўмбаз остида ўйин кўрсатаётган акробат қизга ўхшайди.

Жамшид ўридан сакраб турди:

— Санобар!

Санобар эгилиб пастга қаради, кейин ҳудди маймундай бир шохдан иккинчи шохга сакраб, «топ» этиб ерга тушди.

Юмалоқ қоп-қора кўзлари артилган чаросдай чароқлайди, қалин пахмоқ сочлари саватдай тўзғиган, бурун каттаклари кулгидан керилган.

— Юр, — деди Жамшиднинг қўлидан ушлаб. — Мен сенга лайлак кўрсатаман!

Улар пахса девордан ошаб боққа тушншди, япроқлардаги қалин шудрингнн ёмғирдай «дув» тўкиб, олчазор орасига шўнгинди.

Жамшид уст-боши шудрингдан ҳўл, яланг оёқ юришга ўрганмаган оёқларига тикан қадалиб, ҳар қадамда бир тўхтайди, Санобар эса на шудрингнн парво қиладди, на тиканини, унинг қўлидан тортқилаб, дарахлар орасига боши билан бузоқдай шўнгиб кириб, шўнгиб чиқади... Тўсатдан олисроқда сойга қараб чопқиллаб бораётган нозиккина бир жувон кўринди. Жувон йўл-йўлакай эг-нидаги ҳаво ранг қўйлагининг устидан оқ халат киймоқда эди.

Жамшид беихтиёр унга томон таллинби:

— Кенной!— деб юборди.

Жувон тўхтади, дарахлар орасидан мўралаб қаради-да, чопқиллаганича келиб, Жамшиднинг пешанасидан, икки юзидан ўпди, сўнг, ўзини сал орқага ташлаб қуралай кўзларини «юмалоқ» қилди:

— Вой бўу... бирам катта, бирам чиройли йигит бўпсан!... деди Тамилла ва кулиб қўшимча қилди:— Санобарга қара: уям жа чиройли қиз бўлди!

Санобар:

— Боринг-э!— деди тескари бурилиб.

Тамилла Жамшидга қараб кўзини қисди. У шоша-пиша омон-эсонлик сўрашди, Жамшиднинг овқати ошхонада столда турганини, у эса шошаётганини, сойда «скороая помощь» кутаётганини айтди-да, чопиб кетди. Лекин сал юрмай тўхтаб қичқирди:

— Аканг қирдадир. Айтиб қўй — мен касал кўргали кетдим!

Жамшид эндигина акасини эслаб, Санобарнинг қўлидан тортди:

— Юр, олдин акамни кўрайлик.

Санобар негадир қовоғини солди, ювилган чаросдай чақнаган кўзларини ерга тикди.

— Шунчақми? Акангини соғиниб қолдингми?

— Буз ҳали кўришганимиз йўқ ахир. Мен кечаси сизларникида ухлаб қолибман...

Санобар кўзлари сал қисилди, ранги ўчиб:

— Билиб қўй, Жамшид,— деди.— Аканг — ёмон одам! Кеннойнинг... яхшилари, аканг ёмон одам! Ўзиям,

кўеяним жонингга кегди. Тўшундингми?

Жамшид нима дейишгнн билмай лол бўлиб қолди.

— Нега энди? Ахир бутлур ўзинг бу қўйларни...

— Лайлакни кўрасамми ё суюкли акажонингнми?— деди Санобар ва жавоб кутмасдан боғларнинг ортдагн сойга қараб кетди. Сал юрмасдан бог чекнини, терак бўйи келадиган чуқур жарлик кўринди. Жарликнинг тагига кенг ажриқзор сой, сойнинг у юзида тўгон, тўгоннинг устнгда бир-бирига туташиб кетган шафтолизор боғлар.

Жамшид тўгон бўйидаги оқ теракнинг учнда пайдо бўлган катта уяни, ҳатто ундан чиқиб турган иккита лайлакнинг бошини Санобар айтмасданоқ кўрди, лекин кўнглидаги боғли илқч нур сўнган, у шафтолизор боғларга, пастдаги сойга маънос тикилди.

Бутлур ёзда Санобар иккиси ҳар кунн шу боғлардан дўппи-дўппи луччак шафтоли ўғирлаб чиқиб, тўгон бўйида ўтириб ёшнлар, кудза эса қўйинларини ёнғоққа тўлдириб, сойда болалар билан ёнғоқ ўйнашарди. У пайтларда акеси Суръатжон Санобарни ундан ҳам яхши кўрар, Жамшид ҳатто рашк қиларди. Бу йил қанақа ола-мушук ўтдикини ораларидан? Тўсатдан ёни томондаги мажнун толлар орасидан иккита боланинг боши кўринди. Уларнинг биттиси — пакагинага қора бола Жамшиднн кўрби, ёнидаги кўк кўз болани туртди:

— Бу ёққа бир қара: бутлурги олифта кепти!

— Ой!— деди кўк кўз, кемшик тишларини кўрсатиб.— Уст-бошига бир қара: худди қизлардай гулдор қўйлак кийибди!

— Стиляг-да стильяг!— кулди қора бола.

Жамшид ҳали ўзинга келмаган эди ҳамки, Санобар бир ҳатлашда уларнинг ёнига ботди, сочларидан «шап» ушлаб, бошларини бир-бирига уриштира кетди:

— Мана сенга стильяг! Мана сенга олифта! Мана!

Санобар улардан бўлса бир ёш каттадир, лекин у шундай чаққон ва чапдас эдики, болалар унинг қўлидан бозур чиқиб жуфтаникн отиб қолишди ва анча узоқлашганданига тўхтаб Жамшидга муштларини кўрсатишди:

— Шошмай тур, сен олифта! Бир кун учрайсан ҳали!

— Бор, бор, тўёларингни шикиллатинглар!— деди Санобар.— Бўлмаса тутиб олиб, тумшукларингн тошга ишқайман.

Жамшид Санобар унга бўлишганин учун эмас, мана шунақа абжирлиги, «эркакшода»лиги учун ҳам яхши кў-



рарди. Шунинг учун ҳам унинг акаси билан аразлашиб қолгани кўнглини яна огритди.

— Санобар,— деди.— Нима бўлди ўзи? Эсингданим, бутлур акам тўртта кўён олиб келганда...

— Тўртта кўени энди юзта бўлди!— деди Санобар.—

Кузгача бутун бир ферма бўлади!

— Юзта бўлса нима қилти?

— Нима қилганини ҳозир биласан!

Санобар Жамшиднн уйлариингн орқасидаги ошхона-ларига — сузма, ачиган қатиқ, қуриган райҳон, қалам-пир ва яна алланималарнинг ҳиди анқиб турган катта хонага бошлаб кирди.

Ошхонанинг ўртасида, шифдагн туйнукдан тушиб турган бир тоғора офтобда, худди занжирбанд шердай бошини оёқларига қўйиб Санобарнинг суюклиси «Қоровой» — кузукдай келадиган бир мушук мудраб ётарди. Мушук Санобарни кўриб секин ўрнидан турди, хушнуд гингишиб роҳат билан керишиди-да, эшикка томон юрди, лекин бўйнидаги чилвир тутиб қолди.

Санобар тиз қўкиб уни кучоқлаб олди. «Қоровой» чиндан ҳам жуда чиройли, қоп-қора жуллари қундуздай майин, силлққ, ўзиям йўблос сифат бир мушук эди.

Санобар мушукнинг олдида косада сут қўйиб бошини силаркан:

— Мана, кўрднгми, акажонингннгн қилганини?— деди Жамшидга юзланиб.— Унинг дастидан итгаям кун йўқ, мушуккаям!

Жамшид бирдан енгил тортиб кулиб юборди!

— Энди шу... «Қоровой»ни деб!..

— Нима, «Қоровой» худонинг махлуқи эмасми?— деди Санобар, кимгадир тақлид қилиб.— Агар билсанг, мушукни пайғамбар силган. Томдан ташласанг оёғи билан тушади. Ишюмасанг, ана, ойимлардан сўра!— Санобар лабики чўччайтириб тескари бурилиб олди.

Шундай дейишгнни билувдим. Ҳар қанча дўст бўл-сак ҳам акангга бўлишсан-да!

Жамшид ялиниб-ёловриб, ўшандаям унга атаб олиб келган коптогини берганидагина сал паст тушиди ва қўёхонага бирга чиқишга розилик берди.

«Қўён ферма» боғнинг бошига, бир маҳаллар тушроқ олиниб, бир томони горга айланган тепаликнинг ёни бўлди эди. Бутлур тўртта кўён шу горда яшарди, бу йил тўқилган син билан ўралган тепалик қўёнларнинг ния-дан илма-тешик бўлиб кетган, ўзиям ҳар бир чангал, ҳар бир ёнтоқнинг соясида иккита кулоқ диқрайиб турарди!.. Горнинг оғзида худди эндигина туҳмудан чиққан оппоқ-қина жўжаларга ўхшаш ўн чоғлик қўёнчалар дам гуж-гуж бўлиб, катта «оқ қўённинг эмчақларига ёшлар, дам митти оёқчалари билан «тап-тап» ер депсиниб ўйнақла-шар эди.

Санобар, боғли адоват ҳам эсидан чиқиб, ариқ бўйида-ги жиёдалар орасидан ўт юлишга киришиб кетди. Жам-шид ҳам ариқда тушаётган эди, тепаликнинг орқасидан

беда ортилган эшакни
«Хиҳ-хиҳ»лаб акаси чиқиб
келди.

Қизик: одатда бекамни-
кўст қийини юрадиган Суръ-
ятжон, ҳозир оёғида бесу-
нақай оғир этик, эғнида
яшил-доғлар тушган сур ранг
қўйлак, бошида эски похол
шляпа, камарида ўроқ, Жам-
шиднинг қўзига галати қў-
риниб кетиб. Узиям йиғит
шундай оғзи кетибдики, гўё
шоҳлари буталган мирза
теракдай сўррайиб қолдиби!

— Э, қаёқларда юрибсан,
оғайни? — деди у Жамшид-
ни кўриб ва оппоқ тишларини
кўрсатиб қўлди. — Менга ёр-
дамчи келди деб қувонсам,
келмасдан туриб бу пучуқ
билан топнибсан-да!

Суръатжон Жамшидни эр-
калаб, осмонга отиб қоқиб
олди, сўнг тескари ўғирлиб
турган Санобарга қараб:

— Қалай, «Қоровой»ни қўйиб юбормадингми? — деб
сўради.

— Нега қўймас эканман, қўйиб юбордим! — деди Са-
нобар.

— Йўқ, рост айтман, пучуқ! Кеча кечкурун ариқда
«Қоровой» юргандай бўлдуви...

— Вой тавба! — деди Санобар, ўқиб. — Жиянингиз
ит-мушукка тушди...

Суръатжон унинг гапига қулоқ солмай, шляпасини
олиб, бошини қамшиди:

— Ҳайронман, бол санадим, иккита қўён йўқ. Қаёқ-
қа кетади бўлмаса...

— Ҳа, ўша иккита қўёнингизни менинг «Қоровойм»
сган! — Санобар ранги ўчиб, лаблари титраб шундай де-
ди-да, ўзини боққа уриб қўздан ғойиб бўлди.

Суръатжон «парво қилма» деган маънода қўзини қис-
ди ва Жамшиднинг тумтайиб қолганини кўриб деди:

— Тентак қиз, «Қоровой» деган битта муштут бор —
бўридай келади. Кўк қўён туққанда битта боласини олиб
қочганини ўз кўзим билан кўрганман. Айтсам ишонмай-
ди... Қани, қарашиб юбор ука!

Ака-ука эшакдаги бедани тушириб ярмини қўёнларга
сочиб ярмини жийдаларини соясига элтиб қўйишди,
сўнгга уйга бориб — Суръатжонлар Шомурод ақанинг
урушда ҳалок бўлган укасининг уйда турарларди — но-
нушта қилишди. Нонуштадан кейин Суръатжон Жам-
шидни яна тепага бошлаб чиқди ва қўёнларга сув бериб
қараб турганини унга тайинлаб, ўзи ншта кетди.

Жамшид тепада, атрофида дик-дик сакраган қўёнлар
орасида ёлғиз қолди. Унинг дилидаги эрталабки офтоб
сўнган, қўнгиб куз ҳавосидаги сербулут эди. Теварагида
дик-дик сакраган қўёнлар, ҳатто оппоқ жўжалардай мити
қўёнчалар ҳам қўзига қандайдир совуқ кўриниб кет-
ди...

Шу кундан бошлаб «Қўён ферма»нинг ҳамма майда-
чуйда ишлари Жамшиднинг зиммасига тушди.

У ҳар кун эрталаб акасига ўт ўришар, сўнг бу ўт-
ларни уч маҳал қўёнларга улашар, сойдан сув ташиб бе-
рарди. У «Фермадан» акаси билан келинбойиси нишдан
қайтгандагина озод бўлар, ушунда ҳам уни акаси эмас,
келинбойиси озод қиларди. Баъзан Тамिला унинг важи-
дан Суръатжон билан уришиб ҳам қолар, гўё эрининг
шафқатсизлиги учун Жамшиддан узр сўрагандай, ҳар
хил ширинликлар бериб, бошини силарди.

Жамшид эса ишининг оғирлигидан эмас, фақат бир
нарсадан эзилар, у ҳам бўлса Санобар билан оралари
бузилиб қолгани эди.

Санобар биринчи кундапоқ чап бўлиб қолди. У Жам-
шид билан дегарли гапашмас, гапашмас «салом»дан
нарига ўтмас эди. Рост, Санобар уни ўйинлардан ҳайда-
мас, лекин кўрганда илгариндек қўзлари қақнаб, чоп-
қиллаб пешовоз чиқмас, фақат боалар «стиляга-стиляга!»
деб мазақ қилган пайларидангина: «Тегмаларинг унга!»
деб жеркиб ташлар, сўнг, истеҳзоли кулимсираб қўшиб
қўларди:

«Ҳозир бу минг қўёни олдига солиб хайдаб кетяпти
хаёлида! Агтанг, хаёлини бўлдиларинг бунинг!»

Жамшидга ҳаммадан кўра Санобарнинг мана шу қо-

Қутлаймиз!

Революциядан олдин бутун Туркистон йлаксининг соаноатида 65 йўз-
бек аёли ишлаган бўлса, ҳозир бизнинг областимиз соаноат корхоналари-
нинг ўзига мингдан ошқотин хотин-қизлар меҳнат қилмоқдалар. Мингдан
ошқотин хотин-қизлар инженер-техник мутахассислига, икки юз аёла эса
рационализатор ва иختирочи номига эга. Бухоро ёғ заводининг директори
Лола Ҳамробоева — шилаб чиқариш новатори сифатида танилган. Санос-
тимизнинг йўлаб донгдор хотин-қизларини санашимиз мумкин.

Қишлоқ хўжалигимизда эса етмиш беш минг опа-сингилларимиз жав-
лон уришяпти. Қишқ центнерчи бригадирларимиз Муяссар Барноева,
Мукаррам Фўзайлова, колхоз раислари Уриқхон Мирзоева ва Социалистик
Меҳнат Қаҳрамони Қизибби Ҳусанова, СССР Олий Советининг депутаты
Ҳадича Ҳодиева, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Шарофат Баракаева,
яна юзлаб илгор хотин-қизларимиз борки, уларнинг ҳиссаси билан Октя-
брь юбилейигача пахта тўғйлаш планини ошғичи билан бажардик.

Ана шу илгор хотин-қизларимиз ва ютқларимиз ҳақида ҳикоя қил-
моқ учун саксон нафар бухоролик хотин-қизларни стезода делегат қилиб
юбордик. Қутловимиз ана шу делегатлар шавъигадир.

Н. БОЗОРОВ,

Бухоро область ижроия комитетининг раиси.



чириқлари алам қилар, шундай пайларда акасига бил-
дирмасдан секин қишлоқдан чиқиб кетгиси келарди.

Бунинг устига сўнгги пайларда қўёнлар тўқилган сим-
нинг тагини қовлаб чиқиб қочиш ва қўни-қўшинларнинг
экин-тигинига тушиш одатларини чиқарди. Қўни-қўшин-
лар ҳар қуни уларни қараб-сиқтаб, қўниб келишарди.
Суръатжон бу қарғиш-сўқишларни писанд қилмас, Жам-
шид эса ич-ичидан эзилар, чуқки қўни-қўшинлар аксари-
ни ҳамма атқич гапларни унинг юзига солишар: «Ҳой
бола, акажонингга айтсанг-чи, ўлиб, бўлдуғи, бу ер ют-
кир шалпанг-қулоқлариндан!» деб нола қилишарди. Шун-
дай пайларда ер ёрилмас эдики, Жамшид кирсал! У
ариқ бўйидаги жийданнинг соясига қўзилиб узоқ уйга то-
лар: «акамга нима бўлди? Шундай яхши, мард, ҳушқа-
чақ йиғит, бир йилда нега бунчалик ўзгариб кетди?» де-
ган фикр унга тинчлик бермас, лекин ўйлаб ўйининг та-
гига етолмас эди.

Бир кун Жамшид очик деразадан келинбойисининг ҳа-
яжонли овозини эшитиб, беихтиёр тўхтади.

— Сизга нима бўлди ўзи? — дерди Тамила куйиниб. —
Узингизни бир кўзюга солиб қаранг! Бу қанақа юриш
ахир?

Суръатжон аввал қаҳ-қаҳ отиб қўлди, кейин:

— Хўш, нима бўпти ўзи? — деди. — Оддий меҳнаткам
одамининг юриш-туриши, вассало!

— Қўйинг энда шу қўён-қўёнингизни! — деди Тамила
ёлвориб. — Сизга ҳеч яраммайди шу иш!

Суръатжон бир зум жим қолди, кейин Жамшидга ала-
қандай маънос товулган бир товушда:

— Биламан, ҳаммасини биламан, жонгинам! — деди
чуқур тин олиб. — Лекин... бир-икки ой сабр қилинг. Қў-
зда ҳаммасини шартта сотамизу, қўчманиз-кетамиз!

— Кўчаск бир кунимизни кўраимиз.

— Гап унда эмас, жонгинам. Мен Сизни ўз дугона-
ларингиз, қаринодош-уруғларингиз олдида юзингиз ёруғ
бўлсин деб!

— Менн ҳалиям ҳеч кимнинг олдида юзим қора эмас.

— Йўқ, жонгинам, мен сизнинг олдингизда гуноҳ-
қорман. Сиз ҳаммадан яхши кийиниб, ҳаммадан... Сиз
катта... Сазоворсиз...

— Вой тавба! Мен сизга бахтсизман дедимми? Ахир
одамлар, бутун маҳалла, гап-сўз...

— Э, қўйверинг ўша одамларни! Мен сизни шундай...
яхши кўраманки, ҳар қанақа гап-сўзга...

Жамшид бу гаплардан кейин эшитилган бўса ва кул-
ги овозларидан уялиб, уйнинг орқасига бурилди.

Лаҳза ўтмай кулимсираб Суръатжон қиёда ва тепага
қараб йўл олди. Унинг кетидан бир ўрим майин сочла-
рини тузатиб ва қўзларида ўт қақнаб Тамила қиёда. Жам-
шидга қўзи тушиб, қўлди-да, қўлидан ушлаб, югургани-
ча сойга етаклади...

Жамшид ҳайрон эди. Акаси билан келинбойисининг
гаплари унинг қўнгидаги жумбоқни ечиш у ёнда турсин,
бадтар чигаллаштириб юборди. Бу ўртада бир воқеа юз
берди-ю, Жамшид ахирини акаси билан гаплашишга аҳд
қилди.

(Давоми келгуси сонда)

ДИЛЛАРИНИ РАВШАН ЭТИБ...

Онаизорнинг кўзларига уйқу кўнмайди. Нега энди қизи ҳам ўзига ўхшаб, ётиб дам олақол-масикин? Тун ярмидан оғса ҳам столга мук тушиб, китоб ўқийди, алланималарни ёзади. Кароматхон ая ўрнидан туриб, невараларининг устини ёпиб қўйди, оёқ учига юриб қизининг ёнига келди.

Саодат эса китоб мутолааси билан банд. Онасининг оёқ шарпасини сездми шекилли, жилма-йиб унга қаради.

— Болам, мунча энди китобга тикилмасанг? Ўқиб юрганг-даку, имтиҳон бор, дердинг. Энди нима бор? Каттакон бир жойга директор бўлсанг...

— Вой аяжоним-ей,—Саодат кулди.—Эртага дарсим бор-да.

— Қанақа дарс, мактабдаям ишляпсанми ҳали?

— Йўқ ая. Бу ўзимизнинг мактаб. Сиёсий ўқиш бўйича бирга ишлайдиган дўстларимни ўқитаман. Пропагандистман, тарғиботчи муаллимман.

Каромат хола кўзларини пир-пиратди.

— Нимани ўргатасан уларга?

— Сизни, мени, ҳаммани бахтиёр қилган партиямиз тарихини!

— Ҳа-а, тушундим қизим. Каромат хола қизига ҳалақат бермаслик учун яна оёқ учига юриб ётоқхонага кирди. Саодат яна мутолаага берилди. Тингловчиларга айтадиган гапларини ҳаёлан такрорлади:

— Уртоқлар! Яқиндагина халқимиз, бутун дунёдаги яхши ниятли кишилар буюқ инқилобимизнинг ярим асрлик тўйини нишонлади. Тўйимизда қатнашган, ёки унинг тантанасини ойнан жаҳон орқали кўрган, эшитган олам аҳли қисқа вақт ичда диёримиз шунчалар латофатли, давлатимиз қанчалар бой, қудратли, халқимиз қанчалик маданиятли бўлиб кетганлигининг яна бир бор гувоҳи бўлди. Фанимиз, техникамиз, тафаккуримиз парвозига инсоният қўйил. Ҳамманинг назари Ленин Ватанида.

Саодат хиёл овозини баландлатди, тўлқинланиб кетди:—Ҳамма-ҳаммасининг асосчиси, илҳомчиси,—деди у,—Коммунист-тик партиядир! Сиз билан биз

бу йилги машғулотларимизда жаҳон тараққиётини социализм сари буриб юборган, аини пайтда эса, халқимизни коммунизм сари дадил етаклаётган шонли партиямиз тарихини ўрганамиз.

Саодат чинакам машғулот хонасида ўтиргандек сезарди ўзини. Шунинг учун ҳаёлини бўлмади у.

— Бу ўрнида тарих сўзини тор маънода тушунмаслик керак. Зотан, КПСС тарихи бу том маъноси билан ҳар бир коммунистнинг, советлар элидаги ҳар бир кишининг, яъни сиз билан менинг шонли тарихимиздир. Шунинг учун тарихни халқ яратади дейдилар...

У яна китоб мутолаасига шўнғиди. «КПСС тарихи очерк-лари»ни варақлаб РСДРП I съезди материалларини ўқиб бошлади. Ҳар бир ўқиганидан қисқа-қисқа конспект тузиб, дадил гапира олишига қаноат ҳосил қилгандан кейингина ётоқхонага кирди...

Тарғиботчилик ишқида бедор бўлган Саодат Мамадиева ўрта мактабни битириб, Қўқон шаҳридаги босмахонага ҳарф терувчи бўлиб ишга кирган эди. Қўнт ва маҳоратини тез орада намоиш этган Саодатга босмахона корректорлиги вазифаси топширилди. Тез ва беҳато ишлаши, жамоат топширигини виждонан бажариши, ҳамкасблари ўртасидаги обрў-эътибори туфайли Саодатхон Қўқон шаҳар Совети депутатлигига сайланди. Шу ерда у шонли партия сафига ўтди, улғайди. Босмахона коллективи унга катта ишонч билдириб, бошланғич партия ташкилотига секретарь қилиб сайлашди.

Шаҳар партия комитети коммунист Саодат Мамадиевани Тошкент олий партия мактабига ўқишга юборди.

Босмахонада тажриба орттирган, энди назарий жиҳатдан чиниқиб келган Саодатга катта корхонани бошқариш вазифаси топширилди. Ишчан директор «Янги Фарғона» босмахонасини илғор корхоналар қаторига олиб чиқишга ҳаракат қиляпти. Бу ерда ишлаб чиқариш топшириқлари ортиги билан бажарилляпти. Юбилей йилининг учинчи кварта-



Саодат Мамадиева.
О. Қодиров фотоси.

лида 26 минг ўрнига 27 минг 200 сўмлик иш бажарилганлигининг боиси ҳам шунда.

Саодат ишга ижодий ёндашади. Машғулотларни юксак гоёвий-назарий савияда олиб боради. Ҳар бир конкрет тема юзасидан қўшимча материал ва кўргазмаларни қуроллар танлайди. Саодат кўҳна ва навқирон Қўқон шаҳри тарихини ҳам, ўзи раҳбарлик қилаётган босмахона тарихини ҳам яхши ўрганиб олган. Ахир бу ҳам партия тарихининг узвий бир бўлаги-ку!

Шу боисдан ҳам босмахона партия ташкилоти ҳузуридаги марксизм-ленинизм мактаби тингловчиларининг ишлаб чиқаришдаги ва ижтимоий-сиёсий ҳаётдаги активлиги ошиб бормоқда. Тингловчилардан Анорхон Бойхонова, Раиса Ўзбекова каби ҳарф терувчи қизлар, босма цехидаги Ҳасан Мақсудов, Абдусалом Ваҳобов каби йигитлар ойлик топшириқларини ошириб бажармоқдалар.

Коммунист Саодат Мамадиевани тиниб-тинчимас аёл, ғам-хўр раҳбар ва оташин тарғиботчи сифатида ҳурмат қилишади. Уни гоҳ шаҳар сиёсий маорифи уйида, гоҳ босмахонада, гоҳ жамоат жойларида кўрасиз. У жонажон партиямиз тарихини ўргатаётгани ва ўзгаларга ҳам ўргатаётгани учун чексиз фахрланади ва энг муҳим иши деб билади.

Дониёр ЭРГАШЕВ.



Қутлаймиз!

Улуг айём — Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги шарафланган йилда Ўзбекистон хотин-қизларининг съезди ўтиши гоят қувончлидир. Шу муносабат билан хотин-қизларимизнинг айладоши, дилкаши, ўқитувчи ва мураббияси бўлган «Саодат» журнали орқали съезд катнашчилари — бахтиёр хотин-қизларимизни қиз-гин табриклашга руҳсат этгайсиз.

Ленин партияси, шонли Октябрь кўёши бутун мазлум халқлар қатори азиз оналаримиз, опаларимиз ва сингалларимизга ҳам бахт келтирди, эркинлик ва маърифатни муяссар қилди.

Ун беи иттифоқчи республиканинг бири бўлган серкўёш ва баркамол Ўзбекистонимизнинг жанубида жойлашган Қашқадарёда ҳам халқ хўжалиги ва сиёсий ҳаётининг бирор тармоғи йўқки, унда хотин-қизлар ишламаса.

СССР, Ўзбекистон ССР Олий Советлари ва маҳаллий Советларга бўлиб ўтган сайловларда сайланган 5723 депутатдан 45 проценти хотин-қизлардир.

Шахрисабз районидagi «Партия XIX съезди» колхозига 23 йилдан бери узлуксиз раислик қилиб келаётган СССР Олий Советининг депутаты, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Қаромат Рустамова, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари Қариш шаҳридаги тикув фабрикасининг илғор мастери Гулсара Жаборова, Ғуздор районидagi «Пачкамар» совхозининг доқддор сўт соғувчиси Ойимхон Йўлдошева, Қосон районидagi Ленин қишлоқ Советининг раиси, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг аъзоси Ҳақима Ҳасанова ва яна юзлаб уларнинг дугоналари шулар жумласидандир.

Меҳнаткашлар депутатлари Қашқадарё область Совети ижроия комитети номидан хотин-қизлар съезди ишига катта-катта муваффақиятлар тилаймиз.

И. ЖАЛИЛОВ,

Қашқадарё область, ижроня комитети раиси.

САДДОҚАТ

София Рамазоновна ишда келиши билан, ўгли Усени мактуб тутқазди. Симферополь медицина институтидан! София опанинг юраги «шиғ» этди. Студентлик йиллари кўз ўнгиди гавдаланди. Яна хатга тикилди. Институт ректорати уни традицион учрашувга таклиф қилибди. София опа жилмайиб стулга ўтирди.

Эҳ, ўша йиллар. София Симферополь медицина институтини битириш арафасида уруш бошланди. Институт Армавир шаҳрига кўчирилди. Лекин София ва унинг курсдошлари ҳарбий комиссариатдан фронтга юборишларини илтимос қилишиб, давлат имтиҳонларини шошилинч топиридилар.

Мана, кечаги студентлар — бу гун ҳарбий госпиталда хизмат қилишяпти. Госпиталда вазият ниҳоятда оғир эди. На сув, на дори-дармон етишарди. Кечакундуз ишлашга тўғри келарди. Шу ерда София оғир касалга чалиниб қолди, уни Ўзбекистонга жўнатишди. Тошкентда даволангандан кейин пойтахтдаги юқумли касалликлар касалхонасида врач бўлиб ишлай бошлади.

ХОТИН-ҚИЗЛАР СЪЕЗДИ-ДЕЛЕГАТИ

Ҳурматга



Роҳат Раҳмонкулова

га ҳамма таҳсин ўқир, хуш муомаласидан ҳамма хурсанд эди. «Ҳамма савдо ходими ҳам Роҳатойдек бўлса» дейишарди.

Роҳатой Раҳмонкулова етти йил ишлади, бу орада уни район Советига депутат қилиб сайладилар, «Совет савдоси аълочиси» белгиси билан тақдирланди. Ишбилармон Роҳатой Раҳмонкуловани 1950 йилда Шеробод қишлоқ матлубот жамиятининг раиси қилиб сайладилар.

Коммунист Раҳмонкулова раислик қилаётган Шеробод матлубот жамияти товар обороти юзасидан белгиланган йиллик планни ҳар йили ошиғи билан бажаради. Область савдо ташкилоти ва кассаба союз ташкилотининг кўчма Қизил байроғи сурункасига тўрт йилдан бери улар қўлида. Юби-

Унинг синфни битирган Роҳатой Шеробод қишлоқ матлубот жамиятига қарашли озиқ-овқат магазинига шогирд бўлиб ишга кирди. Орадан бир ой ўтмай мустақил сотувчи бўлди. Унинг чаққонлиги-

қаттиқ севиб қолса ўзини йўқотиб қўяди, дейишди. Балки бировга ошиқи-беқарордир»,— деди Жамила. Яна йўлида давом этди.

Бугун қўли ишга бормади. Шоша-пиша қўл учидан у ер-бу ерини артган бўлди. Дастгоҳини ишга солди. Тушки овқатгача ҳеч ким унинг хаёлини бўлмади. Тушдан кейин «бош оғриғини» баҳона қилиб дугоналаридан барвақтроқ уйига отланди. Яна ўша муйилишга келди. Тўхтади. Эътибор бермаган экан. Сув сотар экан-ку муйилишда... Сув ичиш баҳонасида бир дақиқа турди муйилишда... Ўғрича назар ташлади деразага. Дераза кимнидир чорлаб тургандек ланг очиқ, лекин жингала бош кўринмайди. Маънос уйига жўнади.

Ўзини чалғитмоқчи бўлиб ҳовли супурди. Онасига «бугун бир палов дамлайлик» деб савзи тўгради. Ошхонага кириб, газни бир ёққа қўйиб яшик бузиб ўчоқда ош қилди. Ўзини қанча чалғитмасин бўлмади. Барибир «жингала соч» кўз ўнгига тура берди. Кейин китоб ўқишни баҳона қилиб хонасига кириб кетди. Яна ухлолмай ётди: «Хаёл қурсин, шунақа ҳам ёпишқоқ нарса бўладими? Қувиб қутулиб бўлмайди-я!»

Ишга йўл олди. Яна муйилишга етганде беҳосдан деразага қўзи тушди. «Турибди, жилмайгандек бўлди шекилли. Менга жилмайдими? Демак мени кутар экан-да ҳар тонг»... Жамила ўз фикридан ўзи уялиб қаққон одим босиб ўтиб кетди.

Ишга борганда ҳам хаёли чувалаверди. Ана иплар нурдек оқиб келишяпти. Галтакка ўралапти. Галтак тобора тўлишиб борапти. Ип атрофидан чир айланыпти галтак. «Менинг хаёлларим ҳам ишга ўхшайди. Тобора менга чирмашиб борапти», деди Жамила галтакларга термулар экан.

— Бунча хаёлга чўмиб кетдингиз, Жамилахон,— деб туртди ёнгинасида ишлайдиган қақилдоқ дугонаси Ақида.

Жамила чўчиб тушди. Худди сирини бой бериб қўядигандек:

— Бугун бир китоб ўқидим!— деди дугонасига юзланиб.

— Севгидан гап борми китобда?— қизиқсинди дугонаси.

— Худди.

— Гапириб бер Жамила. Қизиқми?

— Ажойиб,— деди Жамила маънос.

Тушки танафус пайтида дугонаси Жамиланинг ёнидан кетмади. Бир ишчидан қатиқ олиб, ширин нон билан тушлик қилиб ўтиришганда:

— Ёрилсанг-чи, сўзла ўша ажойиб сеvgи китобидан,— деди дугонаси зарда қилиб.

Жамила жингала сочдан сўзлаб бермоқчи бўлдию, дарҳол қайтди фикридан. «Калака қилмасин тагин бу шаддот» деб чўчиди. Дугонаси яна қистоққа олди:

— Бўлсанг-чи, тарс ёрилиб кетаман. Жамила бир вақтлар бир китобда ўқи-ганларини гапирга қолди. Гапирганда ҳам бепарво, лоқайд гапирди. Дугонасининг жадли чиқди.

— Жайдари бир гап экан-ку, шунча ялтинтирдингми?— деди ўрнидан туриб.

Жамила мийнгида кулиб қўйди.

Дугоналар яна ишга тушишди...

Орадан уч кун ўтди. Жамила энди йигитнинг унга, фақат унга тикилиб туришига қатъий ишонди. Синаб кўрди. Ҳар тонг, бир вақтда ўтишини билиб олган бўлса керак-да. Жамила кўз узолмайди ундан, майли, ўзидаги мойилликни сеза қолсин, Жамила яширмайди. Йигит ҳам бир зайлда унга тикилиб турар, ҳамон ўша сурат, ўша ҳол.

Кунлар ўтаверди. Жамила ўзига муносиб йигит ҳақида ўйлаганда ҳеч бир қиз билан гаплашмаган йигитни, биринчи қиз ўзи бўлишини орзу қиларди. Бироз қувонгандай бўлди. «Орзумга эришдим шекилли» деб яшнади. Тез-тез ойнага қарайдиган, қалин, зулукдек қопқора сочларини минг оҳангга соладиган бўлиб қолди. Бир кун ҳақиқдай лабларига жиндаккина қизил суртиб қўйди. Онасига ҳам меҳрибонлиги тагин ортди. «Елғиз онам. Ҳозир йигитлар ичкўёвликка кўнаверишмайди. Кетиб қолсам...» Тонгда туриб чой қўядиган, дастурхон тузайдиган, онаси



Рассом Лайло Салимжоновна.

УИДА КИИИШ УЧУН

Хизматдан қайтиб, кўчалик кийимни ечгандан сўнг халат кийиб олиш, уй юмушларини бажараётганда, айниқса, овқат тайёрлаётганда эса халат устидан фартуқ кийиш жуда қулай. Бепул иловамизда бераётган андоза ва фартуқларнинг кичрайтирилган чизмасига қараб ўзингизга ёққанини тикиб олишингиз мумкин.

1. Ёқасиз қоплама чўнтакли халатни сатин, пахмоқлардан тикиш мумкин. Бу халатнинг андозаси гавдаси тўла аёлларга мўлжаллаб 54-размер 3-бўй учун берилди (орқа бетга қаранг).

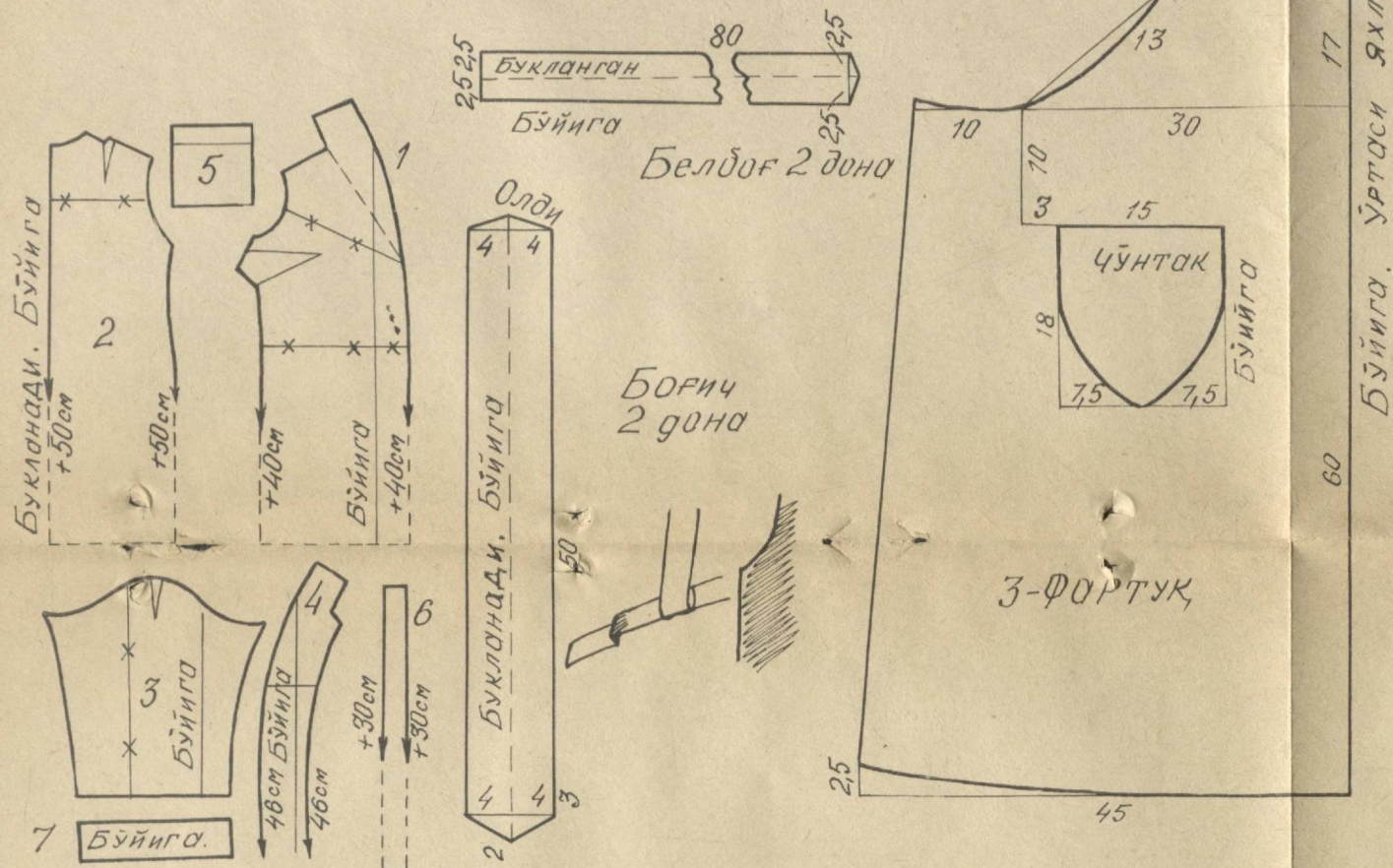
2. Қўйлак устидан кийиш учун калта халат-фартуқни йўлли

читдан тикиш мумкин: Ёқаси тўртбурчак шаклида, чўнтаги қоплама, ёни қийиқ.

3. Худди шу бичиқдаги иккинчи фартуқни гулли читдан тиккан маъқул. Олдинги фартуқдан тафовути шаклда пунктр чизиқ билан кўрсатилган.

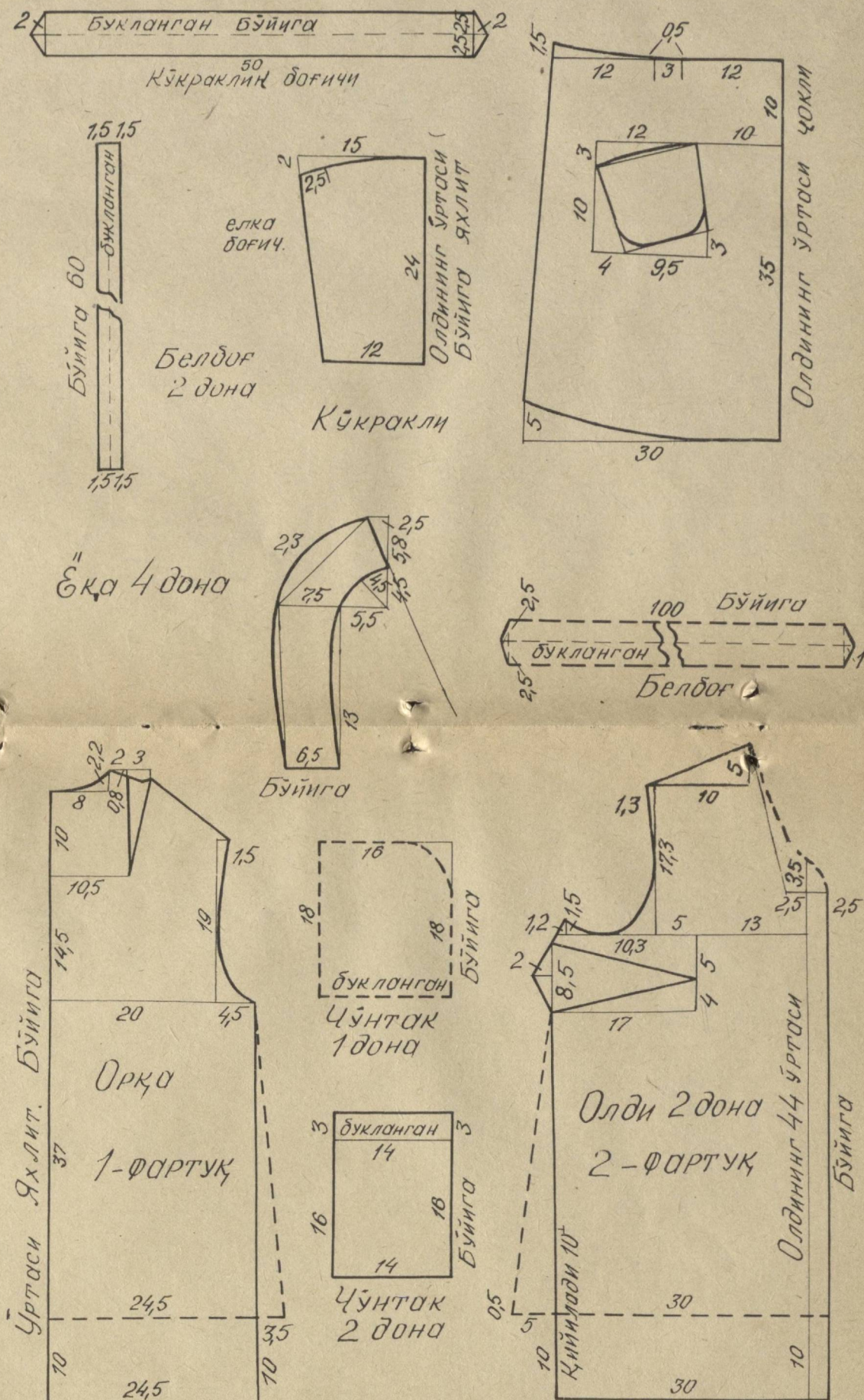
4. Уй юмушларини бажараётганда кийиш учун учинчи шаклдаги халат жуда қулай. Елка боғичи орқа белбоққа бириктирилиб тикилади.

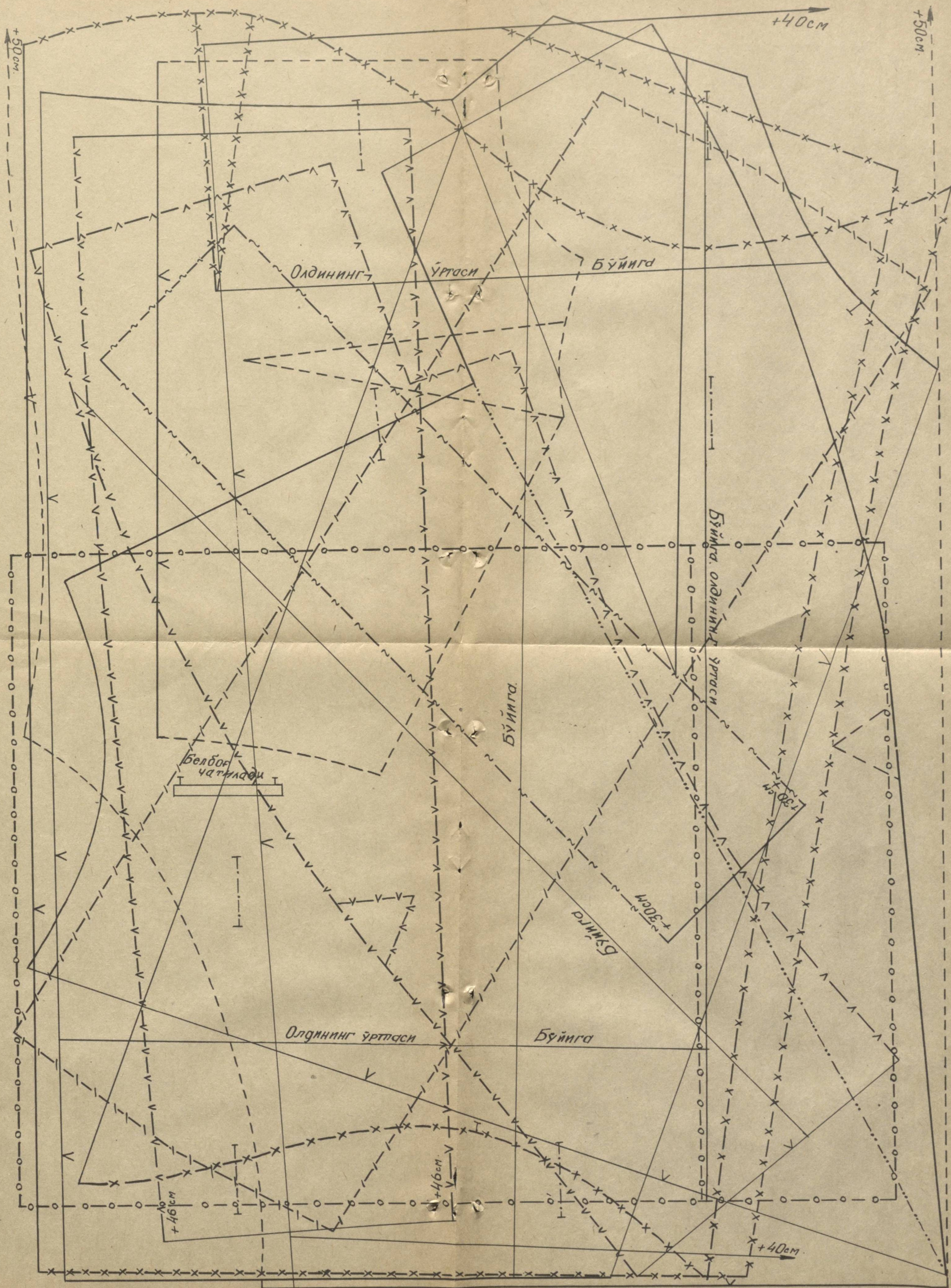
5. Катак гулли читдан тикилган сўнги шаклдаги фартуқнинг кўкраклиги газламани тўғри қўйиб бичилади. Этаги эса қийиқ олинади. Шунда фартуқнинг этаги кенг чиқади.



ШАРТЛИ БЕЛГИЛАР

- 1 Халатнинг олди
- 2 Халатнинг орқаси
- 3 Ёнг
- 4 Чўнтак
- 5 Белбоғ
- 6 Ёқа ва ёқа астари
- 7 Манжет





ҒУРУМСАРОЙЛИКЛАР

МАСЛАХАТДОШИ



Умриниса Ҳайтова
Г. Бойко фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

Қуёш қишлоқ тепасидан оҳиста кўтарилди.

— Тур Мунаввар, кун ёйилиб кетди, — деди онаси — бугун навбатчисан шекилли, тагин ёдингдан чиқиб қолмасин!

— Ойинжон, чойингиз қайнагунча яна бир оз ухлаб олақолай...

Она қизига қараб туриб, жилмайиб қўйди. Шу пайт унинг хаёлига бошқа бир қиз, бошқа бир тонг келди. У қизнинг исми Умриниса бўлиб, у ҳам эрталабки ширин уйқуни тарк этгиси келмасди. Аммо на чора, булутли тонг уни оёққа турғизарди-ю, бригадаси ери томон чопар эди. У Ғурумсаройнинг лой кўчаларидан, томлари ер бағрилаб ётган уйлар ёнидан тепа орқасидан ерга—кечагина ғўза ниҳоллари майса бўлган далага ошиқарди.

Далага келиб сел ювиб кетган, эгатга ёпишиб қолган ниҳолларни кўриб юраги увишарди. Кўз олдида бу ерларга чигитни яна

қайта экиш, эккандан кейин ғўзанинг кечки бўлиб қолиб, ҳосилни қора совуқда териш машаққати келарди. Ҳаммасидан ҳам бригада пахта планини бажара олмай қолишдек ваҳимали ташвиш уни эзарди. Шундай кунларнинг бирида Умриниса ерга ўтириб қолди, икки қўли билан бошини ушлаб хаёлга толди. Ҳаммани ҳайратда қолдириб кўплаб пахта терадиган комбайнларни ўйлади, машиналар туфайли ҳосил тез йиғиб олиншини, ҳаёт фаровонлашабершини, қишлоғида янги-янги бинолар қад кўтариши ҳақида хаёл сурди.

Кейинчалик ҳаёт йўлдоши бўлиб қолган ҳамкасби Жўрабой билан бирга маданият саройлари-ю, ҳашаматли электростанцияларни орзу қилишди. Ушанда Умриниса бир кун келиб ана шу ажойиб орзуларни ўзи амалга оширишини хаёлига келтирганимкин...

Умриниса Ҳайтова колхозда

бригадага бош бўлиб қолди. Ушанда баъзи колхозчилар кулишди: иш бошқа, хавас бошқа. Уй супуриб, овқат пишириш, бола боқиш — бригадага бош бўлиш эмас.

Умриниса пахтачиликка онд китобларни кўп ўқиди. Бригада илгарилаб бораверди. Ниҳоят колхознинг умумий йиғилишида Умриниса Ҳайтова номи колхознинг юқори ҳосилли илгор бригада бошлиқлари қаторида тилга олинган кун ҳам етиб келди. Энди колхоз правлениеси ҳам

яхши кўрадиган писта холвадан олиб келадиган бўлиб қолди. Она қизидан беҳад шод бўлиб бахтияр тилар эди. Совчилар эшик турмини бузади, она дастурхон тузаб чарчади, қани энди, қизи ўзи хоҳлаганини айтсаю, тўй қилиб узатса, қизи кундан-кун яшнаб, чиройи тўлишяпти.

Бир куни Жамила кечки пайт отланиб қолди.

— Комсомол мажлиси бор, ойинжон, хавотир бўлманг кечиксам.

— Майли, болам, бор, бор!— дедию кўнглида қизим бирон йигит билан учрашувга кетаяпти деб хиёл безовта бўлди. Чиндан ҳам мажлисга борди. Мажлисга борди-ю, қайтишда дугонасига ёрилиб қўйди.

— Биласанми, Ақида, ўша куни мен сенга эски бир китобни сўзлаб берган эдим.

— Янғиси қанақа, сўзла!— ошиқди Ақида.

— Ўзимнинг ҳам китобим бор!

— Вой писмиғей, ҳали бундоқ ҳунарим ҳам бор дегин,— деди Ақида дугонасини қўлтиқлаб олиб.

— Гапир, ёрилиб кетаман. Сен ёрилмаганинга ҳайронман. Гап тош эмаски, жигарингда чўкиб ётаверса, ҳа у ҳам жим ётмайди, дарров оғриқ беради.

Жамила ҳамма гапни айтиб берди. Ҳатто шу сқшом икки дугона бошлашиб ўша муйилишга келишди. Деразда чироқ йўқ эди.

— Йигитинг ўйинқароққа ўхшайди, Жамила бошқанинг орқасидан кетган,— деди у деразага тикилар экан.

— Нега менинг йигитим бўлади.— дедию Жамила ўзи дугонаси сўзидан яшнаб кетди. Улар неча дақиқа шу ерда кезиб юришди.

Бирдан... Бирдан дераза очилди. Симёғоч бошида чарақлаб турган нур ёруғида аввал дераза оч-

у дадил гапирадиган, унинг га-
нига ҳамма қулоқ соладиган бў-
либ қолди. Колхозчилар уни қиш-
лоқ Советига депутат қилиб,
кейинчалик республика Олий
Советига депутат қилиб сайла-
дилар.

Бундан тўрт йил муқаддам
колхозчилар Умриниса Ҳантова-
ни Поп райони, Умрзоқов қиш-
лоқ Советига раис қилиб сай-
лашди.

Умриниса бир вақтлар сел
ювиб кетган эгатда ўтириб орзу
қилган нарсаларнинг кўпи ҳозир
қишлоқда муҳайё. Колхозчилар-
нинг деразалари кўчага қараб
қурилган, бир-бирдан чиройли
тўр пардалар тутилган шинам
уйларида Илйич чироғлари ча-
рақлаб, радиоприёмникларнинг
овози янграб эшитиладиган бўл-
ди. Қишлоқда клуб, янги мактаб-
лар пайдо бўлди.

Буларнинг ҳаммасида ком-
мунист Ҳантованинг хизмати
катта. Бу тиниб-тинчимас аёл-
нинг одамларга меҳрибонлигини
айтмайсизми. Бирон колхозчи
бетоб бўлиб қолгудай бўлса,
фельдшердан илгари етиб бора-
ди унинг ҳузурига. Пенсия-
нинг уйи ремонт талаб экан,
колхоз правлениеси нима учун
тегишли чора кўрмайди! Умри-
ниса бу масала ҳақида колхоз
раиси ҳузурига шошилади.

Ҳантованинг иш кабинетида
қишлоқни ободонлаштириш юза-
сидан яна ҳам муҳимроқ ишлар
ниҳоятда кўп. Ҳозирнинг ўзи-
даёқ икки юздан ортиқ типо-
вой уйлар қуриб битказилди, бу
уйларга колхозчиларнинг онла-

Қутлаймиз!

Иттифоқимизнинг энг йирик индустриал марка-
ларидан бирига айланаяпти бизнинг областимиз. Маши-
насозлик корхоналаримиз республикада тайёрланаёт-
ган асбоб-ускуналарнинг тўқсон процентини ишлаб
чиқараяпти. Бу маҳсулотлар жаҳоннинг олтиншидан ор-
тиқ мамлакатига экспорт қилиняпти. Катта ишонч ва
ғурур билан айтаемизки, ана шу мисеффақиятларда
хотин-қизларнинг ҳам ҳиссаси бор. Ўғли областимиз
ишлаб чиқаришида меҳнат қилаётганларнинг қирқ
тўрт проценти хотин-қизлар!

Тоғ-тоғ пахтамиз-чи?! Республикада биринчи бўлиб
юбилей йили пахта тайёрлаш ланининг бажарилиши-
да хотин-қизларнинг улуши ваъминлигини ҳаммиса
ғурур ва ифтихор билан атаймиз.

Тўқувчи Марҳамат Йўлдошева, пахтакор Турсуной
Охунова, коччи Надежда Воспитаникова, чорвадор
Анастасия Чудная каби ўнлаб Социалистик Меҳнат
Қаҳрамонларимизнинг номлари машҳур бўлиб кетган.

Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлари Адолат
Рўзиматова, Умриниса Ҳанова, Чирчиқ электрохимия комбинатининг апарат-
чиси, СССР Олий Советининг депутаты Анна Коснова каби дондор аёллари-
миз эса Тошкент областининг шўхратига-шўхрат қўяётдилар.

Пойтахтимизда республика хотин-қизларининг IV съезди бўлиб ўтапти. Бу
съездеда областимизнинг илгор аёлларини вакила қилиб юборганимиз. Облас-
тимизнинг шонли аёлларини ва улар орқали барча хотин-қизларни съезд иш
бошлагани билан қутлаймиз.

Э. Т. ШАЙХОВ,

Тошкент область ижроия комитетининг раиси.



лари кўчиб киришмоқда, бола-
лар богчаси ва яслиси қурилди.
Янги ўн йиллик мактаб биноси
қад кўтармоқда. Буларнинг ҳам-
масига бош-қош бўлиш керак.

Қишлоқда амалга оширилган
ва оширилиши лозим бўлган
ишлар кўп. Яқинда консерва
заводи қуриб битказилди, катта
стадион, пионер лагери, телефон
станцияси қурилаётибди...

Ҳаёт эса, йилдан-йилга фаро-
вон; ҳосилдорлик ошаяпти, шун-

га яраша колхозчиларнинг да-
ромади ҳам ошаяпти.

Қўшни хонадан қизлари Хо-
дисхон билан Мукаррамнинг
овозлари эшитилди.

— Вой-бу... хаёлга шўнғиб
кетибман-ку, — деб иргиб турди
ўрнидан Умриниса опа. — Му-
наввар навбатчиликка кеч қол-
маса яхши эди!

— Тур, Мунаввар, тур жан-
гинам, бугун синфингда навбат-
чисан-ку. Қун ёйилиб кетди-я!

ган қўл кўринди. Кейин ола-чулпа нурда жингала
соч пайдо бўлди.

— Ана у, — деди дарҳол Жамила. Дугоналар
бир кўз бўлиб йигитга тикилишди.

— Сени пўйлаб ўтирган экан бечора, — деди
Ақиди дугонасини туртиб.

— Ажаб! — деди Жамила нега чирогини ёқ-
майди!

— Чироқ ёқса у бизни кўрмайди, — деди Ақиди.

— Бундоқ дегин, — деди Жамила хотиржамлик
билан.

Дугоналар бу сеҳргар, сирли йигитни бир нафас
томоҳа қилиб кетишди. Шу туни Ақиди Жамила-
ларникида қолди. Дугоналарнинг тонг отаргача
гап адо бўлмайди.

Яна уч кунни ўтди.

Бу сирни уқиб олиш керак, ким ўзи у йигит?

Ақиди бир одамни қидирган бўлиб жингала соч
йигит турадиган уйнинг ёнидаги хонадонга кириб
бор гапни қўшни сергап кампирдан билиб чиқди.

Йигитнинг кўзи ожиз экан. Ҳайкалтарош экан.
Ишидан ҳориганга деразасини очиб кўчадаги кат-
та ҳаётга қулоқ тутар экан... гулдек хотини бор
эмиш...

Эрта тонгда Жамила яна шу муйилишга келди.
Бехосдан кўзи деразага тушди. Жингала соч
одатдагидек кўчага тикилиб бепарвогина қотиб
турарди.

«Қандоқ бахтли экан бу жингала соч йигитнинг
хотини, деб ўйлади ҳавас билан Жамила. Ўқинч
аралаш аста жилмайди. Кўча аввалгидек раво
кўринди унга. Жамиланинг ҳаёти ҳам шу кўчадек...
Энди ҳеч қасрда тутилиб, тўхтамайди у. Ўз-ўзига
пичирлади: «Орзу, сенга етишиш қийин. Шунинг
учун ҳам ширинсан!»

Қутлаймиз!



Оналар ва хотин-қизлар—азалдан ҳаёт ижодкоридирлар. Совет ҳукумати даврида эса уларнинг бу маъқеи янгича маъно касп этди. Бугун хотин-қизларимиз халқ кўжалигининг барча соҳаларида ақл-заковатларини намойиш этяптилар. Области-мида ҳам ўн етти мингдан ортиқ ўрта ва олий маълумотли мутахассис хотин-қизлар меҳнат қилишаётгани, тўрт ярим минг аёл Советлар депутатлигига, ўн олти аёл СССР ва Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига сайлангани билан фахрланамиз. Ун икки нафар «Социалистик Меҳнат Қаҳрамони»миз бор. Пах-

тазорларда эса минглаб опа-сингиллари-миз дуру-давхар еттиштиришяпти.

Колхоз раисси Энахон Аҳмадалиева, механизатор Мухаббат Фахриддинова, бўлим бошқарувчиси Тўхтаҳон Султонова, тўқувчи Қумрихон Соёқова, яна юзлаб шулар каби дондор опа-сингилларимиз ишжоятини ҳар қанча мадҳ қилса арзийди. Ана шу ифтихорларимиз, дилбарларимизни хотин-қизларнинг IV съезди билан қутлаймиз, съезд ишига муваффақиятлар тилаймиз!

Ф. ШАМСИДДИНОВ,

Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари

ДАРЁНИНГ БОШЛАНИШ ЕРИДА

Александр Газлидан юраги жўшиб қайтди. У Светланага Газлидаги кенг қўламда олиб борилаётган ишлар ҳақида ёниб, сўзлар, юргин деб очиқ айтмасча, ҳам, ўзининг учиб тургани равшан эди.

— Одамлар шундай қанотланиб ишлашяптики, асти қўясан. Ҳаммаси янгидан бўляпти. Меҳнатнинг шундай-гина кўз ўнгингда қўлингга мадад, қалбнингга гурур бағишлаб туради.

Унинг сўзларидан Светланада ҳам қизиқиш уйғонди. Лекин Газлига келганларида уларнинг касблари бўйича иш йўқ эди. — Қандай иш бўлса ҳам майли, ишлаб тураимиз, аста ўқиб, ўрганиб олармиз, — қарор қилишди улар.

Светлана кечки ишчи ёшлар мактабига ўқий бошлади. Айни вақтда у атрофидагиларнинг касби билан қизиқар, иччиларни, жўшқинчилигига ҳавас билан қаради. Тезроқ шуларнинг сафига қўшилишини истарди.

Операторлар тайёрловчи курс очилди. Светлана ўқиб, тезда бу касбини эгаллаб олди. Келганида силри бир дунё бўлаб қўринган йиғув пунктлари энди унинг иш жойига айланди. Қўмлик ўртасидаги «арча»лар моҳиятини ҳам Светлана ўшаанда тушунди. Арча шаклидаги темир қувур қўмилган жойда ер тагига қудуқ қазилган бўлиб у ердан газ чиқар экан. Бу газ, қувурлар орқали Светлана ишлайдиган йиғув пунктига келаркан. Оператор Светлана Иноземцева ва унинг дўстлари газнинг суви, қум, лой ва бошқа чиқиндилардан тозаланишини аппаратлар орқали синчковлик билан кузатиб боришди. У ерда газ бошқа йиғув пунктлардан келган газларга қўшилиб яна ҳам тозаланади ва катта-катта қувурлар орқали Уралга йўл олади.

Бош ишшоот—газчиларнинг гурури. Ҳар гал қувурларнинг худди улкан

кема рулига ўхшаш рулларига қўзи тушганида Светлананинг ҳам ҳаяжонидан юраги уюшиб қўяди. Дарҳақиқат, Саша тўғри айтган экан, қилган ишинг шундайгина кўз ўнгингда. Ма-на шу қувурларда Светлана опера-торлик қилаётган пунктдан келган газлар ҳам бор. Улар ҳадемай Уралга етади. Москвага ҳам боради.

Чўл бағридаги газ қудуқларнинг сони қўлайиб бораверади, газни қайта ишлайдиган йиғув пунктларнинг сони ҳам қўпаяди, шаҳар ҳам ўсаве-ради.

— Менга қара, Саша, Қўқон техникумига сиртдан ўқиш учун ариза берсаммикан деб турибман, — деди у бир куни эрига. — Танюша билан қўйилиб қолмасмиканман.

— Қарашиб тураман. Яхши ўйлабсан. Хўжжатларингни топшра-вер, — деди Александр.

Светлана ўқий бошлади. Энди унга операторлик асбобларининг сир-игина эмас, ерининг неча-неча юз метрлик чуқурликдаги қатламнинг силрилари ҳам аён бўла бошлади. У газ қудуқларини пармалашни пухта ўрганиб олди...

Техникумин битириш арафасида уни бошқармага чақирди. Уни газ қудуқларини текшириш бўйича тех-ник қилиб тайинлашмоқчи эканлиги-рини айтишди. Энди Светлана Ино-земцева фақат ўзи ишлаб турган йи-ғув пунктига қарашли газ қудуқлар-нигина эмас, донги оламга кетган газ океанидаги бир неча юз газ қудуқ-ларининг ишини текшириб туради. У қайси рақамли газ қудуғининг ба-ердалигини, қанча миқдорда газ бе-ришини беш бармоғидай билади. Энди-ликда у газ қудуқларини ҳеч қийин-ликсиз топиб, текшириб келиши мумкин. Чунки уларнинг аниқ кар-таси бор. Ундан ташқари йўл ҳам яхши.

Ҳа, ҳаёт қонуни экан бу. Ешинг

ҳам катталашиб бораркан, касбада такомиллашар экансан, шаҳринг ҳам ўсиб бораркан. Еши ўттизга яқинла-шиб қолди, обрўси яхши — область Советининг депутаты, ўз ишининг билимдони. Шаҳар ҳам таниб бўлмас даражада ўсди. Ҳамманинг қулай, шинамгина ўз хонадони бор.

Светлана ишлаётган бошқармада

Иттифокда биринчи бўлиб газ қудуқ-ларини телемеханика ёрдамида бош-қариш жорий қилинди. Яна миллион-ер скважиналар пайдо бўлди.

Бухоро газининг Уралга етган кези Газлида байрам бўлиб кетди. Газли, Бухоро, Ўзбекистон ҳақида ҳамма-ҳамма гапирди. Газ дарёсидан бўлса муттасил «зангори олов» оқиб ту-рибди. Унинг тўхтамай оқишида рус қизи техник Светлана Иноземцева-нинг ҳам ҳиссаси бор.

— Светлана! — деди лаборотория-нинг бошлиғи, старший инженер Ҳо-бекстон ССР Олий Советининг де-путати Ранса Ивановна Соболева. — Юз эллик олтинчи скважинанинг тў-сатдан ишламай қолганлиги ҳақида сигнал олиди. Текшириб қўриш ке-рак.

— Хўп бўлади, — деди Светлана.

Светлана қартадан юз эллик ол-тинчи скважина «арча»сини қиди-риб топади. Қизик, унга геологлар катта ишовч билдиришганди. Нима бўлдикини? Светлана еттинчи йиғув пунктга, кейин юз эллик олтинчи газ қудуғи тепасига етиб борди. Газдан озгина олиб анализ қилди. Суюқлик қўлайиб кетибди. Одатда бир кубометр газда икки грамм су-юқлик бўлиши керак, бунда эса ўт-тиз икки грамм. Чора қўрилди. Штүдер кенгайтирилди. Газ қуду-ғи қайта ишлай бошлади. Ҳозир у бир кеча-кундузда тўрт юз эллик-тўрт юз еттиш минг кубометрдан газ беряпти.

Урта Осиёнинг «зангори олов» дарёси Москвага етиб борди. Уша куни «дарё»нинг бошлиқнинг ерида Газлида ҳам байрам бўлди.

Ўзбекистон шухратини оламга ет-казишда ўзининг ҳам озгина уллуғи борлигидан рус қизи Светлана Ино-земцеванинг қалби тоғдек бўлиб кетди.

Р. ШОМАНСУРОВА.

Хамиша барҳаёт, ҳамиша навқирон ва ҳамиша илҳомбахш мавзу бўлган ишқ-муҳаббатни, севгининг мислсиз қудратини, вафо ва садоқатни эҳтирос билан куйлаган шоирлардан бири наманганлик Сулаймонхўжа Улуғхўжа ўғли Нодимдир.

Нодим Муқимийнинг дўсти ва маслакдоши, ўз даврининг таълиқли шоирларидан эди. У танқидий ва ҳажвий асарларида замонасидаги ҳақсизлик ва адолатсизлиқни, жабр-зулмни қаттиқ қоралаган бўлса, ғазаллари, мухаммасларида инсонга, ҳаётга, ватанга, табиятга, санъатга, барча эзгуликларга муҳаббатни тарафдор қилди. Шоирнинг лирик асарларида куйлаган ҳис-туйғулар ранго-ранг, жилвадор ва жозибали.

Нодим ўз ғазалларига «ишқ ҳарфини тумор қилиб» олганлигини таъкидлайди. Ишқни энг юксак инсоний ҳиссиёт ва фазилат сифатида юқори баҳолайди. Ерининг инсонга ҳос олижаноб фазилатларини бўрттириб кўрсатади. Одобли, марҳаматли, раҳмдил, вафодор, хулқи хуш, нозик фаҳм, ақли етук, деб таърифлайди:

Одоб омизу лутф омиз, раҳм
ойину вафо пеша,
Хулқ мушқофин, олий табору
нуктадон дерлар.

Шоир ғазалларининг лирик қаҳрамони — оишқ ёридан бошқа «минг пари» жамолини ҳам манзур кўрмайди, ёри талаб қилганда эса «ишқ бозорида» жон садқа этишга тайёр:

Кўрсатса минг пари менга ул
ёрсиз жамол,
Манзур эмас, бу кўнглима парво
қачон келур?

Маҳбублар ичинда ул маҳлиқо биринчи,
Дерлар тамоми аҳли шаҳру дало биринчи.
Тўти калому хушхў, гулгулқабо парирў,
Озодайи сўманбў, кўз сурмасо биринчи.
Рухеораси қизил гул, сочи мисоли сунбул,
Овози мисли булбул, ширини адо биринчи.
Ойнадек замри, йўқдур анинг назари,
Гулчехралар амири, ҳури лиқо биринчи.
Манзур аҳли олам, маҳбўл ҳам мукаррам,
Асрори дилга маҳрам қилмиш худо биринчи.
Сарви равони жаннат, гулдастайи назокат,
Маъшўқи моҳи талъат, субҳи сафо биринчи.
Шавкатда шоҳи Доро, анфосидур масиҳо,
Ҳуснига жумла шайдо, Лайлонамо биринчи.
Бир турфа жону жонон, қумри каби ғазалдон,
Ошуби мулки Турон, булбул наво биринчи.

ДЕМОКРАТ ШОИР

Дедиким: — Ишқ бозорида савдо
жондин ўтмоғлиқ,
Дедим: — Садқанг бўлай, эй ёр,
бу иш менга осондур.

Вафо ва садоқат темаси қадимдан шеърятнинг илҳом булоғи бўлган. Нодим эса бу тафсилотда ўзига хос овози билан аввалги шоирлардан ажралиб туради. Нодимдаги ўзига хослик севишганларнинг бир-биринга садоқати, меҳру-вафосини кўтаринки руҳ билан улуглашда кўринади. Шоирнинг «Мактуби муҳаббат услуб» деб номланган ажойиб асари ана шу мавзуда битилган. Диққатингизга шоирнинг 1890 йилларда Авлиёота (ҳозирги Жамбул) шаҳридан рафиқаси Зебунисога ёзган мактубидан парча ҳавола этамиз:

Эй боғи умримда битган ниҳол,
Кўзум чашмаси бирла топанг камол.
Дилим қувватно уйим зийнати,
Кўзим нури, ёлғиз бошим давлати.
Муҳаббат жаҳонда тоза боғ,
Манинг рўзгоримда ёнган чирғоқ...

Қаранг, маҳбубасига нақадар самимийлик, меҳр-муҳаббат тўла илқ сатрлар...

Мутаассиблик авжида бўлган, хотин-қизлар ҳар томонлама ҳўрланиб, таҳқирланиб келинган бир даврда рафиқасини бу қадар қадрлаш ва кўкларга кўтаришнинг қанчалик катта аҳамиятга

эга эканлигини изоҳлаб ўтиришга ҳожат бўлмаса керак. Шоир назарида хотин уй чўриси эмас, балки «муҳаббат жаҳонда тоза боғ», «рўзгорда ёнган чирғоқ», севишли ва вафодор ёр, ҳаёт ҳамдами ва кўнгил маҳрами. Шунинг учун унга «вафодор ёрим», «гуландоми гулгун узорим», «Мен хастанинг ҳамдами», «ҳарими кўнгил маҳрами» деб муножаат қилади. Кўриниб турибдики, бу масалада шоир феодал «қонун» ва одатларини тан олмайди.

Нодим ўзбек халқининг севишли шоираси Нодирага алоҳида ихлос билан қарайди, унинг ўндан ортиқ ғазалига муҳаммас боғлайдики, бу ҳам шоирнинг хотин-қизларга бўлган ҳурмати ва ихлоси туфайлидир.

Хотин-қизларимиз севги ва оила масаласида ҳам, ҳамма-ҳамма соҳада тенг ва тўла ҳуқуққа эга бўлган замонамизда демократ шоир Нодимнинг муҳаббат, вафо ва садоқат бобидаги асарларини, аёллар ҳақидаги самимий фикрларини ҳурмат билан ўқиймиз, эслаймиз ва қадрлаймиз.

А. ХАЛИЛБЕКОВ.

Истар ҳама висолин, ҳақдин тилаб камолин,
Дурдонадек мақолин деб, бебаҳо биринчи.
Ҳар маҳфил ичра зевар, кўрган бўлур қалаандар,
Кўз масти жому соғар, қоши қаро биринчи,
Нозу карашма ойни, кўҳи виқори тамкин,
Бераҳм офати дин, шуҳрат аро биринчи.
Ман они мубталоси, доим ишим дуоси,
Кўнглумни мудоаси — баҳжатфизо биринчи.
Кўптур жаҳонда гуллар, ҳуршидваш ўғуллар,
Бу тарз эмас сўдунлар, ул ғамзадо биринчи.
Ёридан калони довар алфози дурри тавҳар,
Маъшўри ҳафт кишвар, муъжизнамо биринчи.
Сайёди фазл сўхбат, сарриштайи фасоҳат,
Шерозайи муҳаббат, чўҳ дилрабо биринчи.
Нодим баса кўрбдур кўп нозанин жаҳонда.
Кўрган эмас ва лекин мундоғ бало — биринчи.

✓ ЮРАК ТЎЛҚИНЛАРИ



Ўзбекистон ССР халқ артисти
Замира Ҳидоятова «Бой ила хиз-
матчи» спектаклида Ҳожиона ро-
лида.

Ҳадемай улар имтиҳон майдонига чиқадилар. Бу ҳол бир неча юз бор такрорланган эса-да, ҳар гал янги ҳаяжон, янги ориқиш. Мана ҳозир ҳам, театр гримхоналаридан бирида уч онахон қаттиқ ҳаяжонда. Бири кўзгуга бағрини бериб, тез-тез қошини бўя, иккинчиси аллақачон кийиниб бўлиб, хомуш ўтирар, учинчиси эса «бароқ қошларини чимириб, кўзгунини тешиб юбортудек ўқрайди».

Қош баяниш тугатиб, пешонасига паранг рўжол тангиган, чеккасига гажак қўндирган аёл қилинлаб ўрнидан турди:

— Мана, Хонзода тайёр! — у зарҳал камзулини йилтиллаб соқлаиб юра бошлади. Қоматини кўзгуга солди.

Ҳалигина бу аёл Холидахоним Хўжаева эди. Унинг хумор кўзларидан ифбат ёғилиб турарди. Энди эса грим бутунлай ўзга оламга олиб кирди уни. Майин чехрасидан, беозор фазилатидан асар ҳам қолмай, маккор Хонзоданинг ҳийласи билан сеҳрланди...

Холидахоним беш юзинчи марта Хонзода бўлиб сахнага чиқяпти. Бундан йигирма йил олдин Хонзода ролинин биринчи марта ўйнаётганида, залдан кимнингдир қарғиш қулоғига чалинди-ю, парда ёпилиши билан гримхонага қиқиб, хум-хум йиғлади.

— Сенинг истеъдодинг бу, Холидахон, образинг томошабин юрагига етибди, — деган эди ўшанда устози Мария Кузнецова.

Актриса Холида Хўжаева Хонзода бўлиб, республика театрлари — сахналарида, Москвада ўйнади. Олқишлар чулғиди уни. СССР халқ артисткаси Н. Д. Еланска Холида Хўжаевани маҳкам қўчиб, «Хонзода»си билан табриклади. Орадан кўп ўтмай, Холидахон Хўжаевга «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистка» унвони берилди.

Йиллар ўтиб кетди. Сабот билан меҳнат қилган Холидахоним — Гули, Санобар, Фотима ва Холисхон каби эликка яқин бош ролларни томошабинларга манзур қила олди. Унга «Ўзбекистон ССР халқ артисти» унвони берилди.

Театр коллективи Октябр революциясининг юбилей байрамига Ҳамзанинг «Бой ила хизматчи» асарини қайта сахнага қўйди. Яна маккор Хонзода Холида Хўжаевани сеҳрга олди. Томошабинлар имтиҳонидан яхши ўта олармикан? Шу таъвиш билан Хонзода роли устиди тинимсиз иш олиб борди.

Дарвоқе, гримхона. Хомуш ўтирган «Раҳима хола»нинг ўйчан кўзларига ёш келди. Ҳали сахнада унинг бошига не-не жафолар тушадди. Қизи Жамиланинг бахтсизлигидан қалби пора-пора бўлади. Зулм, ҳақсизлик изтиробга солади уни. Ажабод, ўтмиш заҳматини фақатгина ёдга олишнинг ўзи кишини шунчалар йиғлатади-ю, халқ қандай чидаган экан-а?

Раҳима хола ҳаёли билан банд бўлган артистка ҳамма-мига жуда таниқли Тошхон Султонова! У гримхонага ҳаммадан олдин келади. Станиславский «артистнинг ҳолатига кириши нимадан бошланади», деган эди. Тошхон опа ҳам театр биносига киришданю, ўзини ролда ҳис қилади. Гримми ҳам ўзи қилади. Бажарадиган ролининг сузларини ҳаёлан такрорлаб, таъсирланиб ўтиради. Шу бонедан Тошхон Султонова сахнада пайдо бўлиши билан қарсақлар гулдириси остида қолади. У руҳланиб кетади, ҳаммашадагидан яхши ўйнайди.

Олтмиш ёш бўсағасидаги Тошхон опа Султонова ёши билан тенг ранго-ранг образлар яратган. «Шоҳи сўзана»даги Ҳамробувини эсланг-а?! Юзлаб томошабинларни мафтун қилди бу образ. Кўчада кета туриб одамларнинг «ана Ҳамробуви» дейишганини эшитган неча бор. «Аяжонларим» комедиясида эса Тошхон опа театр санъатининг аяжонларидан бири эканлигини яна бир исбот этди.

Кўзгунини тешиб юбортудай ўқрайиб ўтирган ҳалиги аёл Замирахоним Ҳидоятова! У Ҳожиона бўлиб ўтирибди. Ажаб, бир вақтлар у сочларини грим билан оқартириб, кенг пешонасига, тиниқ юзига ажинлар ясарди. Иягини ётаини чўзиб гапирарди. Энди-чи?! Энди у жуда осонлик билан оналар, қарилар қиёфасига кириб олади.

У, Ҳожиона зукколиги билан юриб ҳовлига чиқди. Му-саффо ҳаводан тўйиб-тўйиб нафас олди. Деярли қирқ йилдан бери шу одатни тарк қилмайдди. Гримдан сўнг очиқ ҳавога чиқади-ю, илҳом топгандек бўлади. Шу бир неча соат етти фарзандини ҳам, уйда қолган ногирон эрини ҳам, қатор-қатор невараларини ҳам ўйламайди. Шу дақиқадан бошлаб кексайиб қолганини ҳам ҳаёлига келтирмайди. Ижро аъажак роль ҳаёти билан яшайди. Фақат парда ёпилиб, қарсақлар янграгандагина, Замира опа ўзига келади. Уни олқишлаган, бир умр олқишлаган кадрдон томошабинларига бош эгиб таъзим қилади...

Кунини кеча Замира Ҳидоятова «Аяжонларим»да Бўстонбуви образини севиб-севиб ижро этган эди. Ундан олдин эса «Сарвиқомат диябарим»да Асалнинг онаси эди. Мана, бугун Ҳожиона ҳаёли билан банд.

Санъаткорнинг меҳнати енгил деб ўйлайдилар. Бундай эмас. Мураккаб ва мушкул меҳнатни бошдан кечиради. Улар ҳар кунини тушга қадар янги қўйилажак

Ўзбекистон ССР халқ артисти Холида Хўжаева «Аяжонларим» комедиясидаги Тўтиниссо роллида.





Ўзбекистон ССР халқ артисти Тошхон Султонова «Аяжонларим» комедиясидаги Бўстон хола роліда.

асар машқида бўладилар. Оқшомда томошабин ҳузурда-сахнада. Бу орада улар таом ҳозирлаб, онла чирғоғини ёқиб келишга ҳам улгурадилар.

Буларнинг ҳаммасига истеъдоди бўлган, санъатни юракдан севган кишигина бардош бера олади. Бардошгина эмас, санъаткор бўлиб етишгунча не-не машаққатларини енгади. Уч ирмоқдай — театр денгизига келиб қўйилган ана шу уч санъаткор ҳам истеъдод, матонат меҳнат ва ҳурмат соҳибаларидан...

Замира саккиз ёшида, ниқлоб бўлганини, дадасининг «боладарим, сизларни ўқитаман, ўзимнинг гирт мардикор бўлганим етар» деганини ҳамон эслайди. Лекин Замиранинг артисталикка ўқиши ҳаёлига келибди дейсизми. Замира мактабда ўқиётганида шеър декламация қилиб юрди. Уша вақтда Москвада театр студияси очилиб, ўзбек қизлари олинаётган эди. Замирани ҳам ёзиб қўйишди, юборишди. Замира ўқиди, рус театрлари томошаларини кўриб, қалби сеҳрланди. Саҳнани орзу қилди. Ўқиб чўзилиб кетди. Замира ота-онасига «муаллимликка ўқияман» деб хат ёзди.

Тошхон эса гирт етим, шўро ҳукумати унга ота-она бўлиб, пешанасини силди. Мана энди Замира билан бирга артисталикка ўқияпти.

Москвада театр студиясини битириш кечасида «Маликайн Турандот» пьесасини қўйишди. Ўшандаги ҳаяжон йиллар ўтмиши билан ўса берди.

Театр санъати алифбесини улуғ пойтахт Москвада ураниб қайтган ўзбек қизлари — Турсунов, Сорахон, Замира ва Тошхонларни Ҳамза номли театрга ишга олишди. Ўзбек театрининг биринчи қалдирғочлари Маъсума Корнева билан Мария Кузнецова кўтиб олди уларни. Орадан икки йил ўтмай, Холмда Хўжаева ҳам театр студиясини битириб келди. Театрда паноҳ топди. У вақтда томошабинларни тўплаш ҳам артистлар зиммасида эди. Улар агитатор, артист, озод ҳаёт учун актив курашчилар, ташвиқотчилар эдилар. Қийинчиликлари бирга енгиб меҳнат қилардилар.

Ҳозиргина тандирдан узилган нон қанчалар лаззатли. Лекин у бугдой бўлиб саратон қуёшида етилгани, тегирмонда янчилиб, лахча чўғда пишгани учунгина лаззатли. Артистлар ҳам ҳар бир ролни сахнага олиб чиққунча меҳнат ва маҳорат тандирда тоблайдилар. Лекин томошабинларнинг биринчи олқишиёқ ана шу қийинчиликларни лаззатга айлантиради. Бундай қийинчилик ва лаззатни қирқ йилдан бери тоғиб келишади бу онахон санъаткорлар.

Ҳамза номли театрга Академик театр унвони берилишида, Ленин орден билан мукофотланишида, юбилей арасида эса республика партия ташкилотининг эсдалик байроғини олянида ана шу уч артистнинг ҳам ҳиссаси бор. Буларнинг ҳам кўкракларига орден ва медаллар. Улар Ўзбекистон ССР халқ артистлари! Театр қонасидангина эмас, телевидение экранларида, кинофильмларда ҳам бу сеvimли санъаткорларимиз талантидан баҳраманд бўлганмиз. Бундан кейин ҳам шундай...

Прожекторнинг ранго-ранг нурлари сахнага қаратилди. «Бой вла хизматчи» спектакли бошланди. Давримизнинг бахтиёр, саодатли томошабинлари ўтмишнинг аяли манзарасини ўқинч ва ҳайрат билан кўрмоқдалар. Парда ёпилганда эса ижрочилар маҳоратига тасаннолар ўқиб, қарсақлар билан олқишлайдилар.

Санъат МАҲМУДОВА

БИНОЛАРГА ҚАРАБ ЎТАДИ

Фарғонада эътиборингизни тортган бино бор-ки, қурилишида Ҳабиба Рўзиева иштирок этган. У гишт теришни, сувоқчиликни, пардозлашни қўйинг-чи, етти ҳунарни билади. Шунинг учун ҳам у 8-қуриш трести 2-қурилиш бошқармасидаги комплекс бригаданинг илғор ишчиларидан.

Фарғонага ташриф буюрган меҳмонларнинг кўпчилиги энг аввало аэропортни кўради. Ҳабиба опанинг назарида самолёт нарвони зинасидан тушаётганларнинг барчаси «зап чиройли эканими» деб аэропорт биносига қайта-қайта қараётгандай туюлади. Аслида ҳам шундай. Ҳабиба опанинг бино пойдеворини тиклашдан то пардоз битгунча ҳиссаси қўшилган.

Етти йилдан буён ўз касбини шарафлаб келётган Ҳабиба Рўзиева ҳамда унинг ҳамкасблари қўли билан бунёд бўлган бинолар кўп гўзал Фарғонада. Мухташам босмахона ва редакция биноси, бир неча билим юртлари учун қурилган гиштин бинолар, Ҳамзаободда қизил аскарлар учун тикланган улкан эсдалик ҳайкал, шаҳар истироҳат боғидаги монументлар ана шулар жумласидан. Шонли 50 йиллик байрами тантанасида Фарғона шаҳридаги Фрунзе массивида беш юз ўринли кинотеатр ишга туширилди. Унинг пойдевори ўрнатилишдан-фойдаланишга топшириш тантанасигача иштирок этган қурувчилардан бири Ҳабиба Рўзиева бўлди. У бошқарма касабасоюз ташкилотининг фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

Шу кунларда Ҳабиба Рўзиева политехника институти учун қурилаётган бош корпус биносига гишт терапияти. Смена топшириғи 700—800 гишт териш бўлсада, у 1000—1200 тадан гишт териб, янги объектада ишни жадаллатишга муносиб ҳисса қўшяпти.

Б. МАҲМУДОВ.



Гишт терувчи Ҳабибахон Рўзиева иш устида.
Х. Мамажонов фотоси.

ДЕПУТАТ ҲИСОБ БЕРАДИ

Комила опа бир зум ўйланиб қолди. Район Совети ҳисобот сўрабди. Нималарни ёзса экан. Сайловчилардан тушган нақзаларни бир-бир санаб берсинми? Улар жуда кўп-ку. Ҳаммасини баҳоли қудрат бажаряпти. Сайловчилар депутат фаолиятдан ҳурсанд. Бўлмаса иккинчи марта уни депутат қилиб сайлашармиди.

Комила опанинг асли касби — ўқитувчи. У Зебинисо номидаги қизлар билим юртини тамомлаган. Дастлаб Комилахон ўзи битирган билим юртида дарс беради. Кейинчалик партия, совет, комсомол органларида ишлайди.

Комила Қобилова Тошкент шаҳар корхоналари ишчилари касаба союзи комитетининг маданият бўлимида ишлаб юраккан, уни шу соҳа бўйича Москвада ўқишга юборадилар. Москвада у Ленин комсомоли сафига ўтади. Тошкентга қайтгач, шаҳар комсомол комитетининг ўқувчи-ёшлар бўлими мудираси бўлиб ишлайди, партия сафига ўтади.

Энди коммунист Комила Қоби-

ловани шаҳар партия комитети аппаратида ишга оладилар. Кейинчалик область партия комитетида ишлайди. У қаерда ишлагансини ғайрат кўрсатади. Саводсизликни тугатиш, паранжи ташлаш, аёлларни фойдали меҳнатга торттиш — ҳаммасида қатнашди. Шу меҳнатлари эвазига ҳукумат бу камтарин аёл кўксига «Ҳурмат Белгиси» ордени ва «Меҳнатда ўрнатилганлиги учун» медалини тақади. Комила опа ҳозир ҳам ижодий меҳнат қўйида.

Эшик қўнғирғи чалинди. Комила опа қаламини қогоз устига қўйиб ҳовлига чиқди. Кекса сайловчидан Офтобхон ая Ҳусанова экан. Опа меҳмонни дарров дастурхонга таклиф этиб ҳол-аҳвол сўради.

— Бир илтимос билан келган эдим,— деди Офтобхон ая.— Мен кўп йиллар колхозда ишлаганман. Мана ҳужжатларим. Шуларни бир кўздан кечириб чиқсангиз. Балки давлат эл қатори менга ҳам пенсия тайинлар.

Комила опа барча справкала-



Комила Қобилова.
А. Тўраев фотоси.

ни бир-бир ўқиб чиқди. Кейин тегишли жойлар билан боғланди. Орадан кўп ўтмай почтаълон Уста Ширин кўчасидаги 71-уйга, Офтобхон Ҳусанова номига давлат томонидан белгиланган нафақани келтириб берди.

Абдураҳмон Жомий маҳалласида ҳозир 650 хонадон истиқомат қиляпти. Маҳалла аҳлидан

Қутлаймиз!

Хоразм воҳасининг хотин-қизлари ҳам барча совет аёллари каби халқ хўжалигининг ҳамма соҳасини эгаллашганлар. Улар ижодкор, улар шифокор, улар пахтакор ва турли ташкилотларнинг раҳбарлари. Бизда юздан ошиқ аёл бошланғич партия ташкилотларининг етакчилари, 2316 нафар аёл Советларнинг депутатлари, 188 хотин-қиз эса маҳаллий комитетларнинг раисларидир.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Ободон Дўсова, Дурҳоним Раҳимова, СССР Олий Советининг депутати, машҳур пахтакор Ойша Жуманиёзова, «зангори кема» капитанлари Рабно Ҳожиёва, Ҳа-

лима Ҳошимова, хизмат кўрсатган ўқитувчи Дармон Раҳимова, қурувчи Анна Красноя ва яна юзлаб илғор хотин-қизларимизнинг ҳиммат ва ишжаоатидан қувонамиз.

Воҳамизнинг машғал бўлишига ажойиб ҳисса қўшаётган ва республика хотин-қизлари съездига меҳнат тўғналари билан қатнашаётган хоразмлик опа-сингилларимизни «Саодат» журнали орқали қизгин қутлаб, доимий бахтиёрлик тилаймиз.

М. ХУДОЙБЕРГАНОВ,

Хоразм область ижроия комитетининг раиси



депутат номига яқинда бир арз тушди. «Немирович-Данченко кўчасининг шу пайтгача очилмаганлиги учун фарзандларимизнинг мактабга қатнайдиган йўли узоқ бўлиб қолган. Шу кўчанинг тезроқ очилишига ёрдамлашсангиз».

Комила Қобилова хатни олган кунидек шу кўча томон йўл очди. Кишилар билан суҳбатлашди, маҳалла активлари билан маслаҳатлашди. Фақатгина бир кишининг тихирлиги билан маҳалла аҳли оворан-сарсон экан. Воқеани тўла ўрганиб, депутат Комила Қобилова район Советининг навбатдаги йиғилишига шу масалани қўйди. Бу масала ҳам сайловчилар фойдасига ҳал бўлди.

Лекин бир иш жуда чиройли бўлди. Депутатнинг ташаббуси билан маҳалла аҳли йўл бўйларига минг туп кўчат ўтказди. Ниҳоллар илдиз отиб ҳозир бўйи анча чўзилиб қолган. Золотарева кўчаси аҳолисининг илтимоси билан хонадонларга табиий газ киритилди.

Депутат Комила Қобилова меҳнаткашлар депутатлари Киров район Совети савдо ва умумий овқатланиш доимий комиссиясининг аъзоси бўлгани учун ишчилар ошхоналарида, магазинларда бўлиб, таомларнинг сифатини текширади, савдо ходимлари иши билан танишади. Унинг ғайрати билан «Компрессор», ремонт-экскаватор, шарикоподшипник заводлари ошхоналари ҳозир аъло даражада ишлайпти. Бу зонадаги магазинлар ҳам хариддорларга намунали хизмат кўрсатапти. Шу орада Комила опа 150-мактаб ўқитувчилар коллективи, Неверов, Аҳмад Дониш, Собир Раҳимов номли кўчалар аҳолиси нақзини ҳам бажарди: янги озиқ-овқат магазини очилди.

Комила Қобилонинг депутат сифатида ҳам, жамоатчи сифатида ҳам бажараётган ишлари кўп. Бу жонкуяр аёл сайловчиларни қабул қилади, нақзаларни ўрганади, одамлар билан суҳбатлашади, турли ташкилотларга бориб сайловчилар илтимосини бажаради.

Мана ҳозир ўша бажарган ишларини бир-бир қоғозга туширапти. Эртага район Советига бориб ҳисобот бериши керак.

Ж. НОСИРОВ.



ХАТЛАР ҲАҚИДА

ҲАТЛАР...

Хатлар, хатлар... Редакцияда бизни эрталаб хат кутиб олади. Ишни конвертларни очишдан бошлаймиз.

Хатлар... Биринчи Бухоронинг чорвадор райони Томдидан, биринчи Сурхондарёнинг Шўрчиси, яна биринчи узоқ Хоразм, Қорақалпоғистондан...

Конвертларни очишда давом этамиз. Бейхитёр чехрамиз ёришиб кетади. Ҳаваскор шоира қиз. Илк шеърда она диёрини мадҳ этипти.

*Эй, озода Ватаним, ёғизла дийрим,
Хусниини мадҳ этай, рубобим қўлда...*

Дилларни яшнатиб, кўнгилларни тоғдай кўтарадиган хатлар, хабарлар...

Уларни кўздан кечираркансиз, бейхитёр ўйга толасиз — букунги ҳаётимиз кўзгуси-ку, бу хатлар! Илгарини-чи? Илгари қандай эди? Журналнинг бундан йигирма беш, ўттиз йил муқаддам чиққан саҳифаларини варақлаймиз. Уларда тамомила бошқача бир ҳаётни кўрамиз.

...Маҳалламизда биринчи бўлиб паранжисини гулханга ташлаган йўркак Ҳуриница манфур эри томонидан ўлдирилди. Дугонамизни кўйиш маросимини эскиликка, хотин-қизларга бой-феодалларча муносабатга қарши намоишга айлантирайлик...

деб ёзибди бир гуруҳ қиз-жувонлар.

Бир аёл эрк ва озодлик йўлида қурбон бўлибди, лекин жаҳолатга жавобан ўнлаб аёллар паранжисини ўтга отибди. Паранжини ўтга отиш билангина қийоғланмай, озодлик ва эркин ҳаёт душманларига қарши курашга отланибди.

«...Зумрад хола Холат қўрбоши бошлиқ босмачилар уйсини қўлга туширишда жасорат кўрсатди. Қишлоқ яқиниданги қизил армия отряди унга ташаккурнома билдирди...»

Журнални варақлашда давом этамиз. Саҳифалар эса тилга қиради. Саҳифаларнинг бирида шундай хабар. Йигирма хотин-қиз саводсизликни битирини курсини тугатган. Саводини чиқарган ҳар бир хотин-қиз ўша давр маданий ҳаётида олға томон ташланган бир қадам эди.

Энди-чи? Энди республикамиз юз фоиз саводхон. Ўзбек хотин-қизларидан юзлаб фан кандидатлари, ўнлаб фан докторлари бор, яна қанчаси етишиб чиқмоқда.

Ўша пайтда ўн хотин-қизнинг колхозга аъзо бўлиб киргани ҳақидаги хабар журнал почтасидаги энг қувончли янгиликлар қаторида эълон қилинибди.

Ҳозир колхозларимизда хотин-қизларнинг асосий куч экани ҳаммага маълум. «Саодат»нинг бирор сони йўқки, унда биз гектаридан 40—45 центнерга етказиб ҳосил олаётган бригадир аёл ҳақида ёки «зангори кемаси»дан эъл хирмонига тонналаб «оқ олтин» тўкаётган механизатор қизнинг меҳнат зафарлари ҳақида, раисларимизнинг иш фаолиятлари ҳақида лавҳа, очерклар бермаган бўлсак. Хатлар тарихини ёдга соляпти, тарихни яратувчилар ҳақида ҳикоя қиляпти.

Редакция почтасига назар ташлаймиз. «Бу мавсумда нима урф?» «Сочимизни қандай турмаклайлик?» «Муҳаббат ҳақида сўзлаб беринг», деб ёзишди колхозчи қизлар. Яна бири «Никоҳ тўйига қандай либос тикишни маслаҳат қиларсиз?» — деб сўрайди. Бу мактабларни ўқиркансиз кўнгилнингиз кўтарилади. Ахир бу мактаблар ҳаётнинг борган сари чиройли бўлиб бораётганидан далолат беради. Кечаги ва бугунги мактабларни ўқиркансиз, Совет ҳокимиятининг элдик йили ичидан ўзбек аёли қиёфасида қанчалар ўзгариш юз берганини кўрасиз ва фахр ҳиссида тўласиз.

Хатларда бугунги ҳаётимиз кўзгудагидек акс этади.

Д. МАҲМУДОВА.

ТАНИСИҲАТЛИК — ТУМАН БОЙЛИК

Бирон даража билан оғриб, врач хузурига борсангиз, керакли дори-дармонга рецепт ёза туриб, жисмоний машқлар ва спорт билан шуғулланишни буюради. Бу беиз эмас, албатта. Жисмоний машқ ва спорт воситасида турли касалликларни даволаш ва дардининг олдини олиш жуда қадим замондан мавжуддир. Масалан: буюк ҳаким Абу Али ибн Сино «Тиб қонунилари» китобида даволаш ва касалликнинг олдини олишда жисмоний машқларни қўлиш, ҳаво ванналари ва парҳез билан бир қаторга қўйган. Гимнастика машқлари билан шуғулланиш, пилёда юриш, кураш тушиш, камон отиш, отда чопиш, кексайиб қолган кишиларнинг кўпроқ ҳаракат қилиши айниқса саломатлик учун зарур омиллардан эканини илмий равишда исботлаб берган.

Жисмоний машқлар билан даволаш Грецияда ҳам зўр тараққий этган. Медицинанинг «отаси» Гиппократ беморнинг ёши ва касаллигига қараб жисмоний машқ буюрган. У беморларни даволашда парҳез билан гимнастика машқларини биринчи даражага қўтарган. Буюк олимларнинг ана шу назариялари ҳозир ҳам ўз аҳамиятини йўқотган эмас. Бизнинг давримизда мутахассис врачлар томонидан турли ёшдаги кишилар ва турли касалликлар орасида олиб борилган тажрибалар жисмоний тарбия машқлари ва спортнинг саломатлик учун низоҳатда фойдали эканини кўрсатиб турибди. Ҳатто кексалликда содир бўладиган атеросклероз, гипертония касалликлари ва модда алмасишнинг бузилиши каби ҳолатлар ҳам жисмоний машқ ва спорт ёрдамида даволанганда яхши натижа беришган.

Жисмоний машқ ва спортнинг аҳамияти шундаки, киши бу машқларни бажарётганда нафас олиши тезлаша-

ди ва чуқурлашади, юрак кучлироқ ишлайди. Орган ва тўқималарга келадиган ҳаво ҳамда озиқ моддалар кўпаяди. Умуман организмнинг озиқ моддаларга бўлган эҳтиёжи ортади, бунинг натижасида иштаҳа очилади, организм овқатни яхши ўзлаштиради. Юрак мускуллари ва асаб системаси мустаҳкамланади. Жисмоний машқ қилганда ўпка яхши ривожланади. Киши кўкрак билан тўла нафас олади ва бунда кўкрак қафасини ҳаракатга келтирувчи мускуллар ҳам мустаҳкамланади. Жисмоний машқ билан шуғулланмаган кишиларда эса ўпканинг баъзи жойлари тўла ёнғилмайди. Бундай жойлар баъзи касаллик микробларининг ривожланиши учун қулай жой бўлиб қолади. Нимжонлик ва дардга осон чалинишнинг сабабларидан бири ана шундандир.

Жисмоний машқлар билан шуғулланганда қон таркиби ҳам яхшиланади, қоннинг муҳим қисми ҳисобланган қизил қон танақчалари кўпаяди. Ҳазм органларининг иши ҳам яхшиланади. Қорин мускуллари мустаҳкамланади. Бундан ташқари қорин мускуллари нафас олишда ҳам иштирок этади, демак уларнинг мустаҳкамланиши натижасида нафас олиш ҳам яхшиланади.

Жисмоний машқ билан мунтазам шуғулланувчи кишилар организмни иссиқ-сувуққа чидамли, юқумли касалликларга бўлган қаршилик кўрсатувчи кучи зўр бўлади. Шунинг учун улар жисмоний машқ билан шуғулланмовчиларга қараганда кам оғрийдилар.

Одатда, хотин-қизлар организмни эркакларга нисбатан кучсизроқ бўлади. Лекин ёшликдан жисмоний машқ билан шуғулланган қизларнинг организмни ўнгил болаларикидан қилишмайди. Қиз бола соғлом ўса мускуллари яхши тараққий этади. Суяклар

тўғри ўсади. Бундай қизлар балоғатга етиб турмуш кўрганда улардан ҳар томонлама соғлом бола туғилади. Шунинг унутмаслик кераки, гавдани кўтариб юриш учун умуртқа суякларини ва орқа мускул яхши тараққий этган бўлиши керак. Бунинг учун ёшликдан, мунтазам машқ қилиб бориш керак.

Бола жисмоний машқ билан қанча эрта шуғуллана борма марказий нерв системаси шунчалик яхши тараққий этади. Бунинг натижасида онг ривож топади.

Қизлар балоғатга етиб турмуш кўрганган сўнг албатта она бўлади. Ҳомиладан осон бўшанишда қорин мускулларини чиникитира боришнинг аҳамияти каттадир. Яхши тараққий этган мускуллар туғишни енгиллаштиради.

Жисмоний машқ таъсирида тери ҳам яхши озиқланади, модда алмасиши яхшиланади. Натижада тери яхши сақланиб, юзга бот акни тушмайди. Тана мускуллари тарағи туради.

Хуллас инсон сиҳат-саломатлиги учун жисмоний машқларнинг фойдаси кўп. Бунинг учун ҳар бир киши ёшига қараб, бордини, бетоб бўлса дардига қараб врач ёки мутахассис кўрсатмасига биноан жисмоний машқ билан шуғуллана бориши керак. Жисмоний машқ билан мунтазам шуғулланган хоҳ эркак, хоҳ аёл кексайганда ҳам ўз тетиклигини йўқотмайди. Қарилк илжидикларига таслиқ бўлмай умрининг охиригача бардам юради.

Танисихатлик — туман бойлик. Бу бойликни доим сақлаб туриш ҳар кимнинг ўзига бовлиқ.

Озода РИХСИЕВА,

Медицина фанлари кандидати,
Тошкент Давлат физкультура
институтини ўқитувчиси.



Қутлаймиз!

Ўзбек элининг барча аёллари қатори қорақалпоқ хотин-қизлари ҳам айнал Тошкентга, ўзларининг катта анжуманларида илғор дугоналарини делегат қилиб айладилар. Улар сафида Мўйноқ балиқчилари, Тахиятош ГЭСининг қурувчилари, саноат илғорлари, пахтакорлар, санъат соҳибалари ҳам бор. Улар сўзед минбардан туриб, пахта ўстаси Ойим Комолова, пиллачи Анор Нуруллаева, механизатор Сорохан Нурмухоева, суг соғувчи Оқила Худойбергасанова, Хожар Болтаева каби юзлаб, минглаб дугоналарининг меҳнат ютуқлари ҳақида қувонч билан ҳикоя қиладилар.

Ҳа, қорақалпоқ аёллари қувончига аризидек меҳнат қилиб қўйдилар. Автоном республикамиз ана шу хотин-қизларимизнинг меҳнат ишжояти туфайли пахта топшириш ҳамда халқ ҳўжалигининг бошқа барча соҳалари бўйича йиллик планни муддатидан илгари бажарди.

Биз қорақалпоқ аёлларининг сўзедга қатнашган вақиллари ва сўзеднинг барча делегатларига муваффақиятлар тилаймиз.

Д. ЕШИМБЕТОВ,

Қорақалпоғистон АССР, Олий Советин
Президиумининг раиси

СЕПЛИК БЎЛСИНМИ, ЭПЛИК?

Халқимизнинг неча-неча эзгу урф одатлари бор. Улар авлоддан авлодга мерос бўлиб келади. Ҳар авлод уни ҳаёт тақозасига кўра тўлдиради, бойнатади ва ўз навбатида келаси авлодга мерос қолдиради. Тўй ҳашам, ҳашар, меҳмон навозлик, яхши ва оғир кунларда бир-биринини йўлдош ва ҳоказолар. Бунлар ҳақида кўп суҳбатлашганмиз. Бу галги суҳбатимиз мавзуи қизларнинг сени борасида бўлади.

Қиздир, ўғилдир, фарзанд ўстирган ота-она, унинг вояга етиб бахтли-саодатли яшашини орзу қилади. Уларнинг ҳаётини безаш учун қўлларидан келганча ҳаракат қилишади. Шу боисдан бўлса керак оналар қизи бўй етгунга қадар унга сеп тай-ёрлаганлар. Ўғиллари бўй чўзса, унга атаб уй солиб, мол йиққанлар.

Қизни сеп билан узатиш доно халқимизнинг қадимий одатларидан бири. Қизни узатаётганда бировга малоли тегмасин, янги рўзгор, қоқинмасин, деб ота-она унга ҳаётининг дастлабки даврларида зарур бўладиган рўзгор асбобларини, кўрпатўшак бериб юборган. Аммо кейинчалик бу сеп ота-онанинг давлатига қараб кўпайиб, камайиб борган.

Шу сеп, қалин деган нарсани келтириб чиқарган бўлса ажаб эмас. Бора-бора сепи кўпроқ ёки хуш-рўйроқ қизга кўпроқ қалин талаб қилинган. Қиз узатганда қалин пули ва мол олиш шу тақлид расм бўлган бўлса керак.

Аммо биз бу ўринда сеп ва қалин тарихи ҳақида сўзлаб ўтирмоқчи эмасмиз, балки, ҳозирги замон қизининг янгича турмуши ҳақида мулоҳаза юргизмоқчимиз.

Ҳозирги вақтда қизларга сеп керакмикин? Керак бўлса, сеп нимадан иборат бўлгани маъқул?

Бу саволга жавоб беришдан аввал ўтмишга бир назар ташлайлик.

Бундай ўйлаб қарасак, ўтмишда қизлар 13—14 ёшдаёқ узатилган. Эриникига оғзида оши, кўзида ёши билан борган. Шунинг учун ҳам ота-она уларни қаддини ростлаб олгунча қоқилмасин деган ниятда зарур мол-мулк билан таъминлашган.

Ҳозирги замон қизлари бутунлай бошқа. Улар 18—20, ҳатто 25 ёшга тўлганда — яъни билимли, ҳунарли бўлиб камол топганида турмуш қўраётгилар. Йигитлар ҳам камол топиб, бир ҳунар орттиргач, топармон-тутармон бўлгач уйланадилар. Ҳар қандай шароитда ҳам биргалашиб рўзгорни бутлаб олишга қодир улар. Бу билан биз ҳозирги замон қизи кўрпа-тўшаксиз узатила берсин демоқчи эмасмиз, албатта. Шу сеп замона талабига кўра бир оз ўзгачароқ бўлса дуруст эмасмикан?

Халқ орасида сеплик қизим бўлгунча, эплик қизим бўл деган ибора ишлатилади. Қиз хушфەъл бўлиб, салоғатга етгунча ўқиб, билим олса, бирор ҳунар эгаси бўлиб етишса, борган жойида тиниб-тинчиб, элга хизмат қилиб, ҳурмат кўрса, шунинг ўзи ҳозирги замон қизининг сепи эмасми? Қизни келин сарполари солинган сандиқ, каравот, бир-икки жуфт кўрпа-ёстиқ, кўрпа ғилофи, чойшаб, сочиқ, идиш-тароқ кабилар билан узатиб бориlsa

етарли эмасмикан? Кўёв-қаллиқ янги рўзгорни яна ҳам кўркли қилиш ҳақида фикрлашаркан бу билан янги оила мустаҳкамлана боради-ку.

Узатилаётган қизига гарнитур олиб бермаса кўнгли тўлмайди ота-оналар ҳам топилади. Қурбиган ота-она ёлғиз қизининг селига гарнитур олиб берса нур-устига аъло нур. Аммо қурбиган эмаса ҳам чираниб, қарзга ботиб, ёниги қизининг орқасидан етилиб келаётган болаларининг ризқини қилиб қилинадиган катта гилам, шифонерларга ҳожат бўлмаса керак. Айрим ота-оналар қизлари ишлаб топган пулга нуқул сеп йиғишни буюришадди. Қиз айни ўйнаб-куладиган маҳалида, ўзига қарамай сеп йиғиш дардига тушиб қолади. Бундай қизларнинг байрамга тиктирган қўйлақларига сандиққа тушади. Шу аснода қўйлақлар сони 10—15 тага етиб қолади. Модалар тез-тез ўзгариб турадиган ҳозирги замонда бундай бисотга ҳожат бормикан!?

Баъзи оилалар духоба кўрпани кўпайтиришадди. Қизига атаб бир неча бахмал кўрпа қилган онани мақташадди. Аслида эса бу, оғир ва чанг хўплайдиган мата кўрпалик эмас. Ундан кўра енгилгина товар, сатин, селон, қарғашойидан ихчамгина қилиб тикилган 3—4 тагина каравот кўрпа бўлсада, оппоқ ғилофи билан келинга тортиқ қилинса. Энди кўрпа-тўшак билан тахмон ясатадиган замон ўтган. Келин уйини ясоғлиқ каравот шифонер, буфет безагани маъқул.

Баъзан шундай ҳоллар ҳам бўлади. Қиз томон кўёв томонининг бор-йўғига қарамай, ошиқча келин сарпо талаб этади. «Жерси пальто олиб бермаса, ЗАГСга бормайман» дейдиган танноз қизлар ҳам учраб қолади. Айтидан бундай қизлар ўзи бориб яшайдиган оилани оғир аҳволга солиб қўйиши ҳақида мулоҳаза қилмаса керак.

Хулоса қилиб айтганда: «Сеплик қизим бўлгунча, эплик қизим бўл!» — дейилганидек, ҳозирги замон қизларини ёшлигиданоқ уй-рўзгор ишларига эпчил, чаққон, ҳозиржавоб қилиб тарбиялаш керак. Улар балоғатга етгунча ўқиб, пухта билим-ҳунар олсинлар, севган ёрини топиб, оила қўриб кетганида ҳам борган жойларида элга қўшилиб, ишлаб, жамоат меҳнатидан ўз ўринларини топиб кетишларига ишонч ҳосил қилинса, ана шундан ҳам қиммат баҳо сеп йўқ. «Йигит моли ерда» дейдилар, қиз моли ҳам худди ана шу ерда. Кўёв-қайлиқ аҳил бўлиб меҳнат қилишса, битмаган камчилик қолмайди. Меҳнат билан келган мол азизроқ бўлади. Сиз нима деб ўйлайсиз?

Саодат ШАМСИЕВА.



Яқинда Одесса шаҳрида шашка бўйича мусобақа бўлиб ўтди. Бу мусобақага Иттифоқимизнинг турли шаҳарларидан шашка ўйинининг усталари катнашди. Тошкент Давлат университетининг студенти Хадича Иброҳимова СССР чемпиони Софийа Тархановани бу ўйинда ютиб, мусобақа голиби бўлиб чиқди.

МАРОҚЛИ ЎЙИН

Бўш вақтнинг фойдаланиш, завқли ўтказадиган ўйинлардан бири шашкадир. Шашка ҳам шахмат сингари, кишининг фикрлаш қобилиятини ўстиради.

Бу ўйиннинг қисқача қондалари мана бундай: шашка тахтада оқ ва қора каттаклар бор, ўйин қора каттакларда олиб борилади. Рақиблар 12 тадан доналарни ўз томонидagi қора каттакларга тарадилар. Оқлар юриш бошлайди. Сўнг қоралар тарафи юради. Доналар фақат олға, (яъни: очиқ йўлдан) бир хона юрадилар. Сизнинг донангиз рақибнинг ёлғиз донасига рўпара келса, унинг орқа тарафидан очиқ каттак турганини кўрсангиз, уни уриб ўша очиқ жойга тушиб оласиз. Рақиб доналарни ҳам шундай қилмоқчи нитилади. Рақиб донасини уриб олиш учун режалар тузиш, бора-бора унинг кучини озайтириб, энг охирида қолган донасини юра олмайдиган даражага олиб келиш, бу ўйиннинг асосий мақсади ҳисобланади.

Ўйин пайтида ҳушёр бўлмоқ зарур. Бир донани юра экансиз, унинг ёнидаги бошқа донагизнинг аҳволи қалтис бўлиб қолмасин. Шундай қилинган, сиз

нинг юришингиздан рақиб сафи бўшашиб, ўз ҳолатингиз зўрайсин.

Сиз фақат ўз доналарингизни эмас, балки рақиб доналарининг ниятини ҳам олдиндан «ўқиб» олсангиз, рақибнинг тахта устидаги режасини ундан олдинроқ найқаб, дарҳол унга қарши тadbир йўлини излайсиз.

Айтайлик, сиз рақиб доналарини кўпроқ уриб олдингиз, ёки бутунлай қириб ташладдингиз. Бу ютқۇ ҳисобланади. Борди-ю, аккала тараф доналарни, боши берк кўчага киргандек, юра олмасдан қолсалар, бу дуранг деб ҳисобланади.

Ўйин давомида сиз доналардан бирини ҳужумлардан асраб, рақиб тарафининг энг охириги қаторидаги каттакларга етказсангиз, бу дона дамка бўлади. Дамка бир йўла бир неча хонага, шунингдек йўли очиқ бўлса бутун тахта бўйлаб орқага ҳам, олдинга ҳам юра олади. Қия чизиклар бўйлаб олсдан ўз доналарига соқчилик қила олади.

Рақиб тарафининг доналари ҳам дамкага чиқиши мумкин. Бунда асосан шу дамкалар ўзаро «жанг» олиб боради: oddий доналар уларга қўмақлашади.

АРЧА БАЙРАМИ

Шаҳар ҳибобналари, район марказидаги майдончаларга ўрнатилган улкан арча чироқларининг ранг-баранг шуъла сочиб, порлаши ёшу-кексанинги нигоҳини ўзига тортади. Худди шу пайтлар мактаб ўқувчиларининг қишки каникули бошланади. Биринчи синфдан тортиб юқори синф-ўқувчиларигача арча атрофида турли ўйинлар ўйнаш, ашула айтиб, шеър ўқишни жондилдан севадилар. Маданият клублари, мактаб залларидаги шифт ўпар арча атрофидан қувноқ хандалар аримайди.

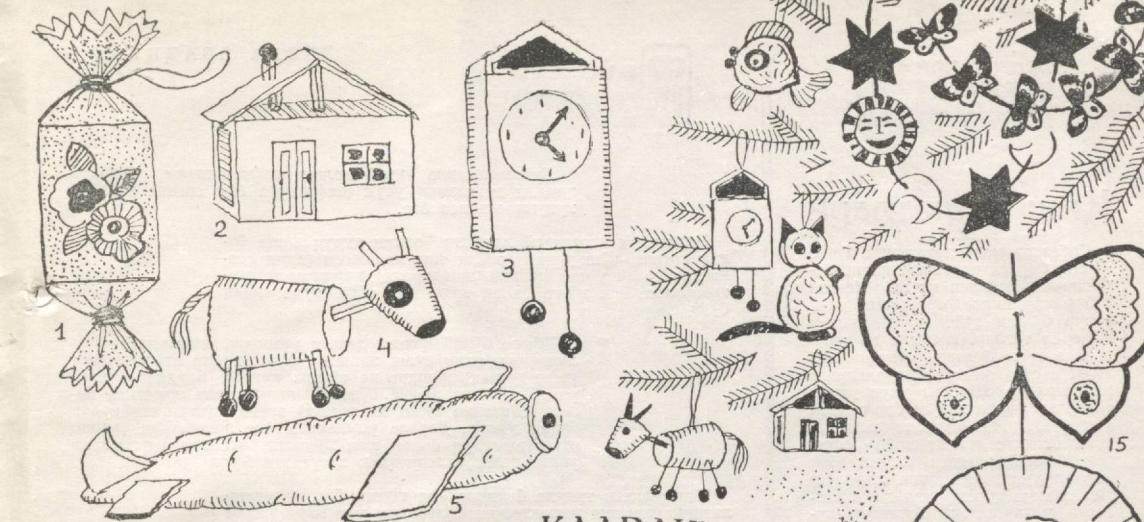
Янги йил арчаси чиндан ҳам болаларимизнинг шодлик байрамига айланиб кетган. Бу байрам кўпгина ониларда одат тусига кириб қолди. Уни болалар ниҳоятда сабрсизлик билан кутадилар. Бу чиройли одатни болалар ҳар бир хонадонда амалга оширилса, қандай яхши! Бунинг учун албатта шифтга етар арча харид қилиш шарт эмас. Ҳар ким уй шаронтини назарда тутиб, ярим метрдан бир метргача бўлган арча шохчасини танлаши мумкин. Уни хонанинг бир бурчагига, стол усти ё табуреткага ўрнатса бўлаверади.

Арчани магазинда сотиладиган ўйинчоқлар билан безаш ҳам мумкин. Лекин шунга қўшимча суратда бу ўйинчоқларни болаларнинг ўзи ясаसा, арча байрами яна ҳам кўнглили ўтади. Ўйинчоқ ясашни ота-она боланинг ёшига қараб тақсимлаб бергани маъқул. Боғча ёшидаги болаларни бу ишлардан четлатиб қўйиш керак эмас. Уларнинг ҳам ўзларига яраша иш топилади. Қоғозларни рангли бўёқларда бўйаш, ака-опаларига у—бу ишда боқишиб туриш кичкинтойларга айниқса завқ бахш этади, қувончи бениҳоя ортади.

Оналада арча байрами ўтказишни олдиндан бир кунга белгилаб қўйилса, болалар шу кунга атаб янги шеър ёдлаши, ашула ўрганиши, бирон хил ўйин турини коллектив бўлиб тайёрлаши мумкин. Борди-ку, бу онада бола ёлғиз бўлса, қўни-қўш-нидаги ўртоқларини тақлиф этиш мумкин. Шу кун болаларни тансиқроқ бирон нарса билан «зиёфат» қилинса, «Қорбобо» уларга атаб кичкинагина совғача ҳада этса, арча байрами яна ҳам файзали тус олади. «Қорбобо» вазифасини уйдаги энг катта фарзанд ёки ота зиммасига юклаш мумкин.

Арча байрами болага қувонч, шодлик бахш этибгина қолмай, унинг тарбиясида ҳам ижобий из қолдиради. Россия ўрмонларида узоқ йўл босиб келган игна баргли кўм-кўк арчалар уйда бир неча кун тургани билан бола хотирида узоқ сақланиб қолади. Ясаган ўйинчоқлари ҳунарга, ижодга бўлган иштиёқини оширади, келгуси йилги арча байрамига яна ҳам яхшироқ тайёргарлик кўришга ундайди.

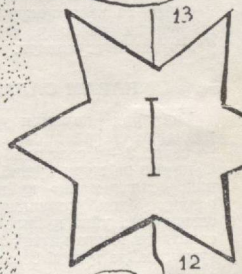
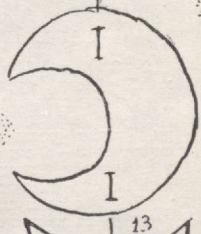
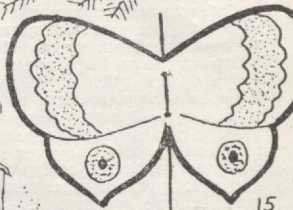
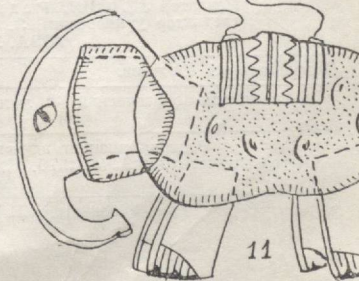
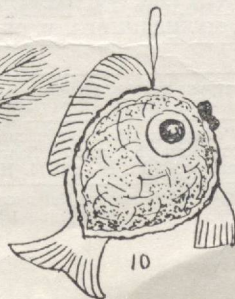
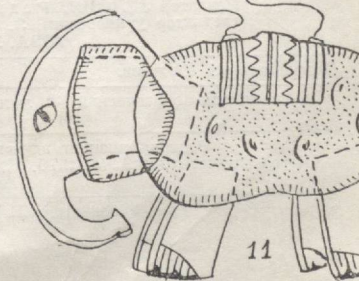
Ёндаги саҳифада қўриб турган расмлардан арчанинг безашда фойдаланишини мумкин.



ҚАДРЛИ! ОТА-ОНАЛАР!

Мана бу арча ўйинчоқларига қаранг-а, уларни ясаш жуда осон. Бунинг учун 5—6 дона шиша пробкаси, 3—4 дона ёнғоқ, картон (пойабзал солинадиган картон қутичалар ҳам бўлавереди) турли рангдаги қоғозлар (оқ қоғозни бўйаш мумкин), кийимликдан қолган қийиндилар, ип, 3—4 дона кнопка, оддий тўғноғич, мих, 2 дона тугма, товуқ пати, чўп, мунчоқ, 3—5 дона гугурт қутиси, сабзи, картошка бўлса кифоя. Ёнғоқ икки паллага бўлиниб, мағзи тозаланади ва елим билан ёпиштирилади. Пробка ҳам пичоқ билан иккига бўлинади.

1, 2, 3-расмдаги ўйинчоқлар гугурт қутисидан ясалган. 4-расмдаги тойча пробкадан, 5-расмдаги самолёт сабзидан, 6-расмдаги нинича чўп, ип ва қоғоздан ясалган, 7-расмдаги қўғирчоқ гугурт чўпидан, 8, 9, 10-расмдаги олмахон, лайлак, балиқлар ёнғоқдан, 11-расмдаги фил картошқадан, 12, 13, 14, 15-расмдаги юлдузча, ой, қуёш, капалаклар картон ёки қоғоздан ясалиб ипга чизилади. Бир тийинли пул қўйиб соат циферблати, 5 тийинли пулда қуёш айланасини чизиш мумкин.



Қиш салатлари

Сабзавот маҳсулотларини ёзини бирдек истеъмол қилиб боришнинг фойдаси катта. Негани сабабватда киши организмни учун зарур бўлган тўйимли моддалар: минерал тузлар, витамин ва углеводлар мўл бўлади. Лекин сабзавот оқсил ва жир моддаларига камбағалдир. Шунинг учун ундан тайёрланган салатларга бир оз мой қўшиб юбориш мумкин (магазинларда махсус «салат мойи» сотилади). Сабзавотдаги ана шу бой моддалар қон таркибини яхшилайдди, кишини турли хил касалликларга чалинишдан сақлайди, шунингдек ичакни зарарли чиқиндилардан поклаб туради. Бундан ташқари сабзавотлар иштаҳа очар ҳамдир.

Серкўёш республикамызда қишда ҳам сабзавот мўл бўлади, ҳар бир уй бекаси озгина ҳафсада қилса, оила аъзоларига ниҳоятда фойдали хизмат қилган бўлади. Қуйида бир неча турдаги сабзавот салатларини ихтиёрингизга ҳавола қиламиз.

САБЗИ САЛАТИ

2—3 дона ёриқроқ сабзини юйиб, пўчоғи артилгач, қирғичдан ўтказилади. Унга 2 дона ёнғоқни талқон қилиб қўшилади. Тузини росалаб 2 чой қошиқ сирка ва 3—4 ош қошиқ ёғ араштиради. Ёнғоқ ўрнига қаттиқ пишган бир дона тухумни майда тўғраб қўйиш мумкин.

Сабзи салатни қовурдоқ ва яхна гўшти таомлар билан бирга дастурхонга тортилади.

КАРАМ САЛАТИ

Кичикроқ қарамни угра сингари майда тўғрадида, бир оз сирка сепп 3—4 соат олиб қўйлади. Сўнг туз ва мурч қўшиб, 3 ош қошиқ «салат мойи» қўйлади. Масаллиқ ўбдон қоринтирилиб тахсимчиларга уйиб қўйлади. Қарам салатининг юзига қаттиқ пишган тухумни майда тўғраб безаш мумкин.

Кийим-кечакка унаб қолган нафталиннинг ёқимсиз ҳидини кетказмоқ учун шифонерга бир озгина горчица кукуни сеппилса бас.

Қирланган дераза ойналарини олдин қуруқ латта билан артинг, сўнг унга бўр ёки тиш порошоти (ярим стакан сувга бир чой қошиғи миқдорда) қориймаси суртиб, латта ёки қоғоз билан артсангиз ойна жуда тиниқ бўлади.

Ифлос бўлиб қолган дераза ромлари, эшикларини тозалаш учун илиқ сувга нашатир спирти (бир стакан сувга ярим қошиқ) қўшинг ва сўнгра артинг. Борди-ю дераза раamlари жуда ифлос бўлса, кальций хлор эритмаси билан (1 стакан сувга 10 грамм) артиб, сўнгра совуқ сув билан ювинг. Дераза ромларини ёки эшикларини содални сув ёки совун билан юва кўрманг, акс ҳолда уларнинг ранги кетиб, алтироқлик хусусияти йўқолади.

Уйингиздаги тунука бакнинг ёки шунга ўхшаш идишларнинг зангини кеткизмоччи бўлсангиз, хом картошкани кумга ботириб идишнинг занланган жойига суртинг. Шундай қилганда зангдан ном-нишон қолмайди.

Қорайиб қолган алюминий кострюлга сув тўлдириб, 3—4 қошиқ сирка қўшиб қайнатилса яхши тоза бўлади. Овқат тагига олиб, қирмоч боғлаган алюминий кострюлга сув тўлдиргач, унга 2—3 бош пиёзни кесиб солинг-да, қайнатинг. Шунда кострюлдан қирмоч осонликча кўчади.

Маъсума ХҲЖАЕВА
Бухоро, пединститут.

Агар костюм остида киядиган пўстинли камзулчангизнинг пат майини пастга қаратиб тиксангиз қўйлагингиз юқорига кўтарилиб, ёқангизга томон тўпланмайди.

Баҳмал камзулчангизнинг пат майини пастга қаратиб тиксангиз шой астарли палтонингизнинг астари юқорига кўтарилимайди.

Барно ИСМАТОВА
уй бекаси.

Муқоваларда

Муқованинг биринчи саҳифасида Ўзбекистон хотин-қизларининг IV съезди делегатларидан бир гуруҳи. (Журналнинг 6-саҳифасидаги «Делегатларимиз» сарлавҳали лавҳани ўқинг!)

Муқованинг тўртинчи саҳифасида берилган суратларни «Бизнинг аёллар ҳар ишга қодир!» деб атадик.

Журналнинг бу сониди хотин-қизлар қишлоқ шерст қўйлагининг андозаси ва 1968 йил табиъ-календари бепул илова қилинди.

Редактор ЗУЛФИЯ. Редколлегия: Д. АБДУРАЗЗОҚОВА, Т. АЛИМОВА, Х. АҲРОРОВА (редактор ўринбосари), З. ЖАМОЛОВА, М. ИҲҲОШЕВА, Қ. МАҲҲАМОВА, Н. МИРПҲЛАТОВА, Х. МУҲИДДИНОВА, М. СУЛТОНОВА, Қ. ҲУЛОМОВА.

Техредактор З. Раҳимов.

Журнални безатувчи Лайло Салимжонова.

Общественно-политический и литературно-художественный иллюстрированный ежемесячный женский журнал «Саодат» № 12 на узбекском языке.

Редакциямизнинг адреси: Тошкент, Навоий кўчаси, уй № 30. Телефон № 45343, 43331.

Қоғоз формати 60×92/8=2,75. Қоғоз листи 5,5 п. л. Заказ № 5076. Босишга рухсат этилди 2/ХІІ-1967 йил. Тиражи 309000. Р—12284. Нашр. № А-3267.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент—1967.



В. И. Ленин Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаёқ «Кутубхоналар ва китоб сақланадиган жойларни сақлаш ҳақида»ги декретга қўл қўйган эди. 1924 йилда Ўзбекистонда ҳаммаси бўлиб 43 кутубхона бор эди, ҳозир республикамызда 10 мингга яқин турли кутубхоналар бўлиб, буларда 44 миллион томдан ортиқ китоб бор.

Суратда: Фарғона область, Кува районидаги «Коммунизм» колхозининг кутубхоначиси **Ўғилча Абдуллаева**.

Г. Бойко фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).



м

